

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petty sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 15 fillér.
 Nyitlatter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 127.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérólk: Legyünk brutálisak!
- Még egy nap!
- A város dolgai.
- Öngyilkos szerkesztő.
- Meglesz a Westinghouse-gyár.
- Borzalmas vasúti kaland.
- Főhadnagy és szocialisták.
- Aradi építőiparosok és kereskedők.
- Emberévők Aradon.
- A város parlamentjéből.
- Botrány a házban.
- Tárca: Schwartz Zoltán földbirtokos.
- Írta: Ady Endre.

Legyünk brutálisak!

Arad, július 10.

Amíg Horvátországban nyársba huznak egynéhány magyart, a nemzeti kormány azon gondolkozik, hogy mivel lehetne lekenyerezni a sokbeszédű és obstrukcióra kész horvát hadat. Amíg Zágrábban csőrömpölve hullanak be a magyar épületek ablakai, Wekerle Sándor nagylelkűen megosztja a szeszkontingenst, horvát osztályokat akar szervezni a minisztériumokban és a nyelvkérdés dolgában is hajlandó némi engedményre.

Némi engedmény és némi vívmány: ez a magyar politika két főeleme. Némi engedményt kapnak a nemzetiségek és némi vívmányt nem kapunk mi. Csak némit, nagyon kevéskét alkudnak el a magyar nemzet jogaiból és csak némi sérelem az, ha itt-ott a nyakunkra ül a tóttól a szerbig minden náció, követelve, hogy nemzeti aspirációinak az államérdek rová-

sára tér nyitassék. És a kormány enged. Pedig volna példája, amely után indulva letörhetne minden nemzetellenes főrekvést. Ott van például Pózen.

Becskereken szerbek laknak, Pózenben lengyelek. Becskerek Magyarországon van, Pózen Németországban. Becskereken a szerb szülők nem engedik, hogy gyermekeik magyarul tanuljanak, Pózenben a lengyel szülők nem engedik, hogy gyermekeik németül tanuljanak.

Ez hát meglehetősen analógia. De egy nagy különbség mégis van: az, hogy Pózent Németország ajándékba kapta az európai diplomáciától, Nagybecskerek pedig mindig magyar volt. Hanem azért Pózenben lengyelekkel vannak tele a börtönök és a lengyel gyermekeket csendőri asszisztenciával tanítják meg a német nyelvre. Nagybecskereken ellenben a szerbek egész nyílt daccal tilthatják ki az iskolákból a magyar nyelvet. Oly bátran, oly otthonosan cselekszenek, mintha ők volnának az urak azon a földön. És a legszomorubb az egészben az, hogy éppen Németországban szidnak bennünket barbár bandának, amely erőszakkal magyarosít és éppen mi másoljuk legszolgaibb buzgalommal a németek kulturáját.

Pedig ha van valami, amit utánznunk volna érdemes, éppen Németország brutális ereje volna az, amelylyel magába olvasztja a hozzácsatolt nemzetiségi területeket. A németektől kellene tanulnunk, hogy hogyan bánik ő Pózenben a lengyelekkel és hogyan formálta át németté harminc év alatt Elzász-Lotharingiát. Bezzeg,

Németországot senki sem nevezi ezért barbárnak. Mert balga hit az, amely az erőt, a diadalmas erőt tartja barbárságnak. Az erő a kultúra és respektusa van az egész művelt világban. És a gyöngeség, a tehetetlenség, a barbárság és megvetés, guny, ócsárlás illeti mindenünnen.

Elég szomorú, hogy az ingyenes állami népoktatás eszméjét nem tudtuk megvalósítani eddig. Nem a jószándék, hanem a pénz hiányzott hozzá. Gazdaságilag még csak most kezd kibontakozni államunk a középkorból és államiságának legelsőrendű kötelességeit sem tudja még kellően ellátni.

De még ennél is szomorubb, hogy a meglévő népoktatási törvényvel sem tudunk úgy élni, mint ahogy kellene. Itt már szegényes anyagi viszonyainkra sem hívakozhatunk nienséggül. Itt egyszerűen az az erő hiányzik, amelyet az államiság kifejlett öntudata ad meg és amely nélkül nem lehetünk urak sem idehaza, sem a külföld kritikájában. Igenis, éppen azért nevez bennünket a külföld barbároknak, éppen azért zudít ránk szitkot, valahányszor valamelyik nemzetiségünk kényeskedve panaszkodik neki, mert sohasem látta államunk öntudatos, szuverén erejét.

Nekünk nem szabad tünnünk, hogy a nemzetiségi ábrándok ily végzetesen beleavatkozzanak a magyar állam legelső fontosságú feladatának teljesítésébe, a népoktatásba. A magyar államnak nemcsak érdeke, hanem kötelessége is, hogy mindenkit, aki e földön született és akar élni, magyarrá neveljen. Nemcsak az ál-

Schwartz Zoltán földbirtokos.

Írta: Ady Endre.

Két pej táltos hozta uri vágatásban az Imre-majorból. Sirt a vidám tavasz mellette, körülötte, előtte, utána, ő maga is komor, sőt siró hangulatu volt: Schwartz Zoltán földbirtokos. Ugyanekkor röhögtek nagyon nagyokat az elmaradt Imre-major béresei. Káldy, az ispán, valamit mondott a béreseknak a béres-gazda szájával. A béresek oda voltak az édes vidámságtól, holott keserű sör-árpa alá szántottak. Efféle volt a mondás: no nézzétek a zsidót, csakugyan azt hiszi, hogy ő ur. Erről azonban kevés sejtése lehetett Schwartz Zoltán földbirtokosnak. Az alázatosság nagy és kifogástalan volt az Imre-majorban. Káldy levett kalappal süttette őszülő fejét, amíg az uraság ott volt, Kaba Gáspár, a vén gazda, szidta a béreseket, mint a bokrot. Egyébként pedig Kaba csak az ispánhoz mert közeledni. Szép volt ez a látogatás mindenképpen a tavaszi napfényességben. S mégis elégedetlenkedett, busongott Schwartz Zoltán.

Tegnap, éppen tegnap, miért szólította őt Kunossy báró így: szomszéd ur? Szomszédnak ő szomszéd, az igaz, szomszédja Kunossy bárónak. De közben ő, Schwartz Zoltán, tartalékos huszárhadnagy is, magyar nemes is. És nem is ez volt a Schwartz Zoltán legnagyobb nyugtalansága. Pukkadjon meg Kunossy báró,

különben is az lesz a vége. Kész mulatság az a cifrázó koldusság, ami a Kunossy-birtokról átzokog. De micsoda jus az, amelylyel őt leszomszédozza valaki, akin már az isten sem segíthet? Magyar urnak, igazinak, nem különb-e ő, Schwartz Zoltán? Lám, hogy vágnék ő most is város után, élet után s itt marad. A föld, a birtok, a jószág üdvösségesebb urat nála nem is akarhatnának. Ott a budapesti palotája, uri és kényelmes, de a föld parancsol.

Milyen szép lehetett februárban Nizza s most van a szezon Párisban. Mindenki odasiel, tódul, ahol a bőrnek hízeleg a levegő. Ahol a szeméit teletöltik ujságokkal, szépségekkel, ahol gyönyörűségekkel bizsergetik a hátát. Ő, Schwartz Zoltán, szereti a színésznőket, a muzsikát, a szép képeket. Szeret lármázni, városiasan, kényesen élni s nem teszi. Valami parancsolja, hogy ne tegye, valami őt erkölcsileg leigázza. Valami kényszeríti, hogy hűségesebb legyen a földhöz, mint minden Kunossy. Valami még a gyomrát sem engedi ki kegyetlen marka alól. Zsíros, nehéz, paprikás ételekre kényszeríti s végül sárgára festi az arcát. Ő, Schwartz Zoltán, lovagol, amikor úgy érzi, hogy kiszakad minden bordája. Ő, Schwartz Zoltán lényegesen káromkodik, holott minden csunya szó égeti a torkát. Ő, Schwartz Zoltán az alázatos béresek arcán is meglátta ma a gyűlöletet. De ő nem tehet másként és Schwartz Zoltán e gondolatainak végéig beérkezett a

kastélyba. A kastély egy kis falu szélén állott s valamikor Kunossy kastély volt.

Inas jött, szaladt Schwartz Zoltán elébe alázatosan. Levelek érkeztek, más ujság nincs. A kulcsárnő, ropogós, friss, tiszta asszony parancsokat várt. A házi cselédek seregelték, sürgösködtek, lapultak, Schwartz Zoltán a leveleket kezdte bontogatni. Volt a levelek között egy, amelyet leánytól kapott. Ez a leány is olyan butítóan foglalt helyet Schwartz Zoltán életének találós meséi között. Tündér volt, csodálatosan gazdag, előkelő, boszorkány? Semmi ilyen: leány volt, egy leány, elég szép és elég közönséges. De ahogyan makacskodott, úgy nőtt, drágult a Schwartz Zoltán szívében. Ha Schwartz Zoltán akarja, odamegy a leányhoz s beszél vele. „Kisasszony, Van egy utolsó szavam: kap ennyi és ennyi ezer forintot, két hónapig utazunk külföldön.” A leány ijedten, okosan, két kézzel borul ekkor a Schwartz Zoltán nyakába. De Schwartz Zoltán méltatlannak tart ilyesmit egy földesurhoz, aki olyan szent közelségben él a szűz, becsületes természetű. Ilyenformán a leány, gentry-leány, el akarja vetetni feleségül magát Schwartz Zoltánnal. De előbb megkinozza, hadd ismerje meg Schwartz Zoltán azt a táncot, ahol a leány kiperdül jó sokáig a legény karjából. Most is hidegeket, rosszkat irt a leány. De levelébe belelehel annyi kacérságot, hogy Schwartz Zoltán szerelmesen lánghoz föl megint.

Iam érdeke ez, hanem a gyermekeké is, akiknek érdekét az államnak akár erőszakkal is érvényesítenie kell. És mint ahogy a szülőnek arra sincs joga, hogy gyermekét fizikailag megcsonkítsa, szintúgy nincs joga arra sem, hogy lelkiileg megnyomorítsa, megfosztván őt az állam hivatalos nyelvének ismeretétől. Magyarországon más népoktatásról szó nem lehet, mint a magyarról. Aki e földön nem tud magyarul, az nem vehet részt e földnek sem kulturális, sem gazdasági életében. Aki nem tud magyarul, az e földön tehetetlen nyomorék marad. Az államnak pedig nem az a föladata, hogy tétlenül, öibe tett kézzel tűrje nyomorékok gyártását.

Végre itt az ideje, hogy a nemzetiségek belekóstaljanak a magyar állam erejébe. Mert immár világos, hogy a magyar állam gyöngesége őket elbizakodottakká, ostobákká tette. Reméljük tehát, hogy majd az állam ereje észretériti őket és belátják végre, hogy e földön élni és mégis elzárkózni e föld kulturájától olyan badarság, amelyre a magyar nyelvnek csak egy szállóigéje van: maga alatt vágja a fát.

Még egy nap!

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt tartotta Justh Gyula elnöklete alatt a nyári szünet előtti utolsó előtti ülését. A napirenden a kérvények tárgyalása volt. A szegedi zászlóúgnél a Ház lezavazta Günther Antal igazságügyminisztert.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 10

Hatalmas izléstelenséggel kezdődött az ülés. Tegnap Olay Lajos a gázgyár megvétele dolgában interpellált. Az öreg urról azonban tudvalévő, hogy Ciceróval nehezen vehetné fel a szónoki versenyt s mindig mást beszél, mint amit akart. Most is úgy járt, hogy mikor elővasta a beszéd gyorsiról jegyzeteit, elszégyelte magát.

— Ezt én mondtam volna? — kérdezte csodálkozva.

Erre aztán megkérte Fenyvesi Adolfot, a gyorsírók főnökét, hogy a gyorsírói feljegyzések helyett nyomtatassa ki az ő kész beszédét.

Schwartz Zoltán majdnem hörgött a fájdalomtól s azon töprengett, mit csinál ilyenkor egy földesúr. Sokáig nem töprengett persze, de beküldött cigányokért két kocsit a városba. Egy lovas embert pedig meghívokkal szalasztott szét a környékre. S estére murit hirdettet a kivilágított Schwartz kastély. Összegyűlt néhány korhely, notórius ivók. Schwartz Zoltánnak minden idege rángatózott, valahányszor inni kellett. Egészen másfajta izgalmakra váró és érdekes idegrendszerre ilyenkor mindig vadul lázadott föl. De Schwartz Zoltán inni akart, duhajkodni, mert így muszáj az ha a bánat okvetetlenkedik. Meg az ilyesminek üdvös és szerettei híre szokott futni. Schwartz Zoltán tehát ivott macacul. Szemeit vörös erek futották be, a feje lógott, mint valamely hajdani, áhitatoskodó szent rabbié. Forgott vele a föld, a gyomra a fejébe készült futni. De ő nem engedett semmi ülalomnak, táncolt, da nolt. Ezüst pénzeket záporoztatott a nagyon iparkodó cigányokra. Fél nagybankót ragasztott a cigányprimás homlokára. Azután elterült, a vendégek elszéledtek s őt a cselédek szedték föl. Egy darab életet őlt meg benne ez az éjszaka. S hajnalban halálsápadt arcára ugy nézett a kelő nap, mint néz millió és millió szerencsétlenre, akik nem a maguk életét élik.

melyet át is adott neki. Ma aztán megnézte a naplót, amelybe Fenyvesi kötelességéhez és esküjéhez hiven azt a beszédet iktattatta be, a melyet Olay tényleg elmondott. Ezen a szigetvári hős nagyon felháborodott.

— Gazember! Darabont zsidó! — rivalt rá. Magad is panamázol a városnál, azért nem adtad ki a beszédemet!

Izgalmas jelenet támadt, melynek az volt a vége, hogy még Olay jelentette fel Justh Gyula elnöknel a kötelességét hiven teljesített hivatalnokot.

(A kérvények.)

Az ülésen Justh Gyula elnökölt. Konstatálták, hogy mára a multkorról egy interpelláció maradt: Szmeccsányi György a Szekcsák-bank dolgában.

Az ülés elején harmadik olvasásban elfogadták a tegnapi megszavazott javaslatokat.

Ij. Madarász József: A munkásügyi és közgazdasági bizottságok jelentését terjeszti be a kereskedelmi miniszter rendeleteiről, melyek a vasárnapi munkaszünet bizonyos kivételeire vonatkoznak.

Hédervári Lehel előadó: A mentelmi bizottság jelentését terjeszti be Keller István ügyében, aki ellen Odescalchi hercegnő hamis tanúzásra való felbujtás miatt tett feljelentést. A bizottság felfüggesztette Keller mentelmi jogát.

Ezután a kérvények következtek. A gyűlekezési jogra vonatkozó kérvényeket pártolólag küldték át a kormányának. Az itt tegnap beadott határozati javaslatokat elvetették. A sepsibükszádi birtokosságnak az általa birt ingatlanoknak az urbéresekéhez hasonló módon való állami megváltására irányuló kérvényénél

Nagy György azt fejtegeti, hogy itt 1800 bíkszádi emberről van szó, aki megérdemli kérése teljesítését, kéri a kérvénynek pártolólag a kormányhoz való juttatását.

Az indítványt elfogadták.

(A lezavazott miniszter.)

Két évvel ezelőtt a szegedi Kossuth-szobron koszorút találtak, melyen ez a felírás volt: „Dicső emlékednek — a visszatartott katonák.” A koszorut egy egész zászlóalj katona szedte le Dominik kapitány vezetésével a szoborról. Becsey Károly előadó ismertette az ügyet.

Nagy György (közbekiált): A királynak ilyen ember kell, mint a Dominik! Csalány szegedi térparancsnok is tábornagynagy lett azóta!

A város fölirt a sérelem miatt a képviselőházhoz. A kérvényi bizottság azt javasolta, hogy a szegedi katonák garázdálkodása felett a Ház fejezze ki a megbotránkozását s utasítsa a belügyminisztert, hogy az alkotmánybiztosítékok közt gondoskodjék arról, hogy ilyen inzultus ne történhessék többet.

Nagy György: Indítványozom, hogy a honvédelmi minisztert kötelezzék, hogy terjesztsze ügyiratait a Ház elé. Nekünk meg kell mutatni, hogy a hazaszeretetért senkit nem érhet baj.

Visontai Soma: Nevetséges a kérvényi bizottságnak az a kívánsága, hogy bűnös katonák ellen csak új törvény alkotása után tehesünk megőrlő lépéseket. Ennyire még sem züllött az ország szuverenitása! Csatlakozik Nagy György indítványához.

Günther Antal: 1903. év őszén történt az az eset, melyről most szó van. Azóta lényeges fordulat állott be. Kéri nagyon a képviselőházat, borítson a multra fátyolt s térjen az ügy felett napirendre.

Becsey Károly: Elmordja, hogy Csalány Géza altérparancsnok időközben meghalt, tehát ugysem vehetnénk elégtételt.

A szavazásnál a Ház többsége Nagy György indítványát fogadta el Günther miniszter felszólalása dacára.

Szünet után folytatják a kérvények tárgyalását. A Dalmácia visszacsatolását sürgető kérvényeknél felszólal Nagy Dezső és kijelenti, hogy Dalmácia visszacsatolásának szükségét azért is kell hangoztatni, mert a dalmátok a minap az osztrák Reichsrath megnyitására óvást emeltek és követelték, hogy Dalmácia a nagy horvát-dalmát királysághoz csatoltassék.

Több kérvény letárgyalása után az ülés véget ért.

A város dolgai.

Az orfeumok játszási ideje. — Üdvözölő távirat Apponyihoz. — Sterelizátor a vágóhidon. — Olcsóbb vizet! — Az automobil-próbamenet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

A város törvényhatósági bizottsága Károlyi Gyula gróf elnöklete alatt ma délután tartotta meg július havi közgyűlését. A tárgyszorozaton alig szerepelt egy-két fontosabb tárgy s így nem is csoda, hogy a városatyák nem tanusítottak tulságos érdeklődést. A karzaton is csak néhány ember lézengett, s ezek is hamarosan megunták a tanácskozást. A nyári közgyűlésnek egy-két érdekes epizódja is volt s ez kissé felvillanyozta a kedélyeket. A közgyűlés lefolyásáról tudósítunk az alábbiakban számol be:

(Mikor játszhatik orfeum?)

Az első érdemleges tárgya színügyi bizottság javaslata volt. A bizottság ugyanis annak kimondását kérte, hogy az orfeumtársulatoknak akár játszik a színtársulat, akár nem, május, augusztus és szeptember hónapokban minden fentartás nélkül adható játszási engedély. A tanács melegen pártolta ezt a javaslatot és a törvényhatóság is már már elfogadta.

Ekkor azonban felállt Variassy Lajos polgármester és arra kérte a törvényhatóságot, hogy módosítsa a színházról szóló szabályrendeletet, mert csak így lenne foganatja a közgyűlés határozatának. A módosítás különben ugyanazt tartalmazta, mint a színügyi bizottság javaslata.

— Elfogadjuk! hangozott a terem minden részéből. S a polgármester szabályrendelet-módosító indítványát egyhangulag magáévá tette a közgyűlés.

(Köszönet Apponyinak.)

Két-három szürke tárgy után lelkes jelenet következett. Kádas Kálmán főjegyző szépen, kimerítően referált a hat új elemi iskola ügyéről és előadta, hogy mennyit ad az állam a városnak s mennyit kér a várostól az állam. Apponyi Albert gróf kultuszminiszter két leiratát meg is tapsolták a városatyák. Az iskolaszék pedig arra kérte a közgyűlést, hogy szavazzon köszönetet a kultuszminiszternek, amiért a város tanügyeit annyira a szívében viseli.

Müller Károly nem tartotta elégségesnek a köszönetnyilvánításnak ezt a sablonos módját. Azt indítványozza, hogy a közgyűlés táviratilag fejezze ki köszönetét a belügyminiszternek.

— Éljen Apponyi! Éljen Müller Károly! tört ki a lelkesedés.

Varjassy Lajos polgármester erre felemelkedett a helyéről és kijelentette, hogy a távirat szövegét már előre elkészítette, mert ugy is tudta, hogy a közgyűlés egyhangulag elfogadja Müller Károly indítványát. Kovács Vince pedig hozta a távirat szövegét és Kádas Kálmán főjegyző felolvasta a táviratot.

Ujabb taps és éljenzés. Lukácsy Lajos pedig odaszólt Kovács Vincéhez:

— Fel kell adni a táviratot, hogy el ne kessék!

Müller Károly azonban bőkezű volt a köszönetnyilvánításban. Kovács Vincének, a helyettes iskolafelügyelőnek is jegyzőkönyvi köszönetet szavaztatott, amiért olyan buzgalommal járt el a hat iskola ügyében.

Kovács Vince meghatottan köszönte meg a közgyűlés elismerését, amelyet — ugymond — nem is érdemel meg.

— No már ilyet ne mondj! szólta közbe Révész Adolf.

— A jövőben is ki fogom érdemelni a köz-

gyűlésnek bizalmát, fejezte be Kovács a mon-dókáját. S a közgyűlés éljenzett.

(Meggzóalt, meggzóalt.)

Szürke perspektíva tárult ezután a város-atyák elé. Csupa kisebb, fontosság híján való tárgy a sorrenden. Lócs Rezső gazdasági tanácsnok kellő szakavatottsággal referált a rezortjába tartozó ügyekről. Valami utcarendezés, illetve egyes telkekhez eső utcarészek eladása került szőnyegre. Máskor az ilyesmi fölött egyszerűen átsiklik a törvényhatóság. Ma azonban megvoit az érdekessége ennek a csekély ügynek.

Egy öreg, hallgatag városatya szólalt fel, akinek hangját csak egyetlen egyszer hallotta a közgyűlés, amikor egy névszerinti szavazás alkalmával hangosan kiáltotta:

— Nem!

Arról panaszkodott az öreg városatya, hogy őt nem hívták meg a tárgyalásra, amelyen az Erdélyi- és Zsidó temető utcáknak a háztelkekhez eső részeit eladták, pedig neki is van ott egy háromszögletű kis háztelke. Később már nem is panaszkodott, hanem haragudott az öreg ur.

A fiatalabb városi képviselők lázasan érdeklődtek:

— Ki ő, mi ő és merre van hazája?

— Nem ismeritek az öreget, a Tóth Józsefet? felelték az idősebbek ugyancsak kérdéssel. Városatya ő és foglalkozására nézve többszörös ház és kamatláb tulajdonos.

Hiába szólalt fel még *Mittner* József, a törvényhatósági tagok türelmetlenül kiáltottak:

— A tanács javaslatát fogadjuk el!

És elfogadták a tanács javaslatát, ámbar senki sem tudta, hogy mi annak a tartalma.

(Vágóhid reform.)

A tanács ezután javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, mondja ki, hogy a vágóhidat sterilizátorral lássák el. Ez pedig olyan készülék, amely a kevéssé jó húst is élvezhetővé teszi.

Müller Károly pártolta ugyan a javaslatot, amely lehetővé teszi azt, hogy a szegényebb néposztály is hushoz jusson. Keveselte azonban ezt a reformot és arra kérte a közgyűlést, adja vissza az ügyet a tanácsnak és bizza meg, hogy a jövő havi közgyűlés elé a vágóhid teljes reformálásáról terjesszen javaslatot.

Varjassy Lajos polgármester azt kérte, hogy a közgyűlés ne komplikálja a kérdést. Rendelje el a léghűtő felállítását, de bizza meg a tanácsot is, hogy a vágóhid reformálásáról a jövő havi közgyűlésnek tegyen jelentést.

A törvényhatósági bizottság ilyen irányban határozott.

(Olcsóbb víz!)

A vízvezetéki szabályrendelet is foglalkoztatta a közgyűlést. A tanács ugyanis sürgős elfogadásra ajánlotta a szabályrendeletet, mert félt, hogy a belügyminiszter nem hagyja jóvá idejében. *Müller* Károly nem volt ezen a véleményen. Biztosította a törvényhatóságot, hogy a jóváhagyást majd kijárja ő a miniszternél. A szabályrendeletet azonban nyomassák ki, hogy minden városatya ismerje.

Révész Adolf azirányban szólalt fel, hogy a vízdíjakat szállítsák le két fillérre, mert a vízművek megváltásának is az volt a célja, hogy a víz olcsóbb legyen. Lehetővé kell tenni, hogy a szegény ember is használhassa fürdésre a vízvezetéki vizet. A vízvezeték olcsóbb vízzel nemcsak humánus intézmény, hanem reális pénzügyi spekuláció is. Ha a vízdíjak leszállításával emelkedik is a pótdó, a polgárok szívesen fogják viselni a nagyobb közterheket.

Müller Károly a zárszó jogával élve, hangsúlyozta, hogy a város nyomassa ki a szabály-

rendeletet s csak a jövő havi közgyűlés foglalkozzék vele.

Varjassy Lajos polgármester még azzal toldotta meg az indítványt, bizza meg a közgyűlés a tanácsot, hogy a jövő havi közgyűléshez a szabályrendeletet az üzemszabályzattal együtt nyujtsa be.

A törvényhatóság ebben az irányban határozott.

(Az automobil-próbamenet.)

Az utolsó érdemleges tárgy a párisi Westinghouse cégnek a polgármesterhez intézett levele volt, amelyben tudatja *Varjassy*-t, hogy legközelebb egy a város által rendelt automobil omnibuszon próbamenetet rendez az ország határáról Aradig. A cég végül felajánlja, hogy a kocsit felső szerkezetét a város vegye meg 2500 frankért.

Tedeschi Viktor és *Somló* Ármán dr. sehogysem akartak abba belenyugodni, hogy a város láttatlanban vegye meg a kocsiszerkezetet.

A törvényhatósági bizottság azonban másként határozott s ezzel az ügy elintézését nyert.

Most azután valaki fogas kérdést tett fel, amely ha a közgyűlés elején történik, nagy vihart keltett volna. Azt kérdezte valaki ugyanis:

— Kit küldjünk a próbamenetre?

— Majd *Lukácsy* Lajost! szolt *Nemess* Zsigmond dr.

— En nem megyek, szabadkozott *Lukácsy*. Mindenütt én legyek jelen? Nem vagyok isten.

— Hát akkor küldjük *Virágh* főmérnököt, jelentette ki egy másik valaki.

— Az automobil-próbamenet nem építészeti bizottság. Ott érteni kell a dolgot, hát nem küldhetjük *Virágh*-ot, vetette közbe egy városatya, aki úgy látszik, ismeri a torony alatti viszonyokat.

Abban tehát nem történt megegyezés, hogy ki lesz a város kiküldött szakértője az automobil-próbameneten.

Öngyilkos szerkesztő.

A Vasárnapi Ujság gyásza.

Nagy Miklós meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 10.

A „Vasárnapi Ujság” egykori hírneves szerkesztője, *Nagy* Miklós, aki a zsurnalisztikában rendkívül nagy tiszteletnek örvendett s neve szinte fogalomná vált, ma délelőtt tragikus módon halt meg. Budapesti Kaplony utca 9. számú lakásán kilenc milliméteres revolverével halántékon lötte magát és azonnal meghalt.

Senki sem hitte volna a jovialis öreg urról, hogy az öngyilkosság sötét szándékával tépelődik. 67 esztendő volt s noha jóval öregebbnek látszott, mégis egészen fiatalos jókedve volt; mindig tréfálkozott és vidoran csevegett ismerőseivel. Körülbelül két év előtt megvált a „Vasárnapi Ujság” szerkesztői állásától s a nyugdíjból élt, amelyet a kiadójától kapott. De azért érdeklődött a közügyek iránt s ugy a politikai, mint az irodalmi eseményeket figyelemmel kísérte. Ma délelőtt ott volt nála *Lengyel* Lajos orvos, aki régi ismerőse volt. *Nagy* Miklós megkérte, hogy vágja ki a tyukszemét. Az orvos teljesítette kívánságát. A tyukszemoperáció közben *Nagy* Miklós csevegett az orvossal közömbös dolgokról. Operáció után az orvos távozni készült, de *Nagy* Miklós marasztalta:

— Maradjon még, kérem; csevegjünk.

— Sietős dolgom van, — felelt az orvos és kalapját, botját vette kezébe.

— Tudja mit, doktor, nézzen be a szomszéd szobába a fiamhoz. Azt hiszem, rosszul érzi magát.

Az orvos benyitott a szomszéd szobába, ahol dr. *Nagy* Dezső postai segédtitkár lakott. De alig tette be maga mögött az ajtót, durranást hallott *Nagy* Miklós szobájából. Azonnal visszafordult s *Nagy* Miklós fiával együtt beharant a szobába. *Nagy* Miklós ott feküdt átlótt halántékkal holtan. A golyó az öreg embert rögtön megölte. A fia sem tudja, mi kergette a boldogtalant a halálba. Néhány nap előtt észrevette, hogy lehangoltabb, mint máskor, de nem sejtette, hogy az öngyilkosság szándéka érlelődött meg benne. *Nagy* Miklós-nak négy gyermeke van, akik közül csak dr. *Nagy* Dezső posttitkár lakik Budapesten. A népszerű lapszerkesztő tragikus halála bizonyára az irodalmi körökben és a társaságban a legmélyebb részvétet fogja keltetni.

Meglesz a Westinghouse-gyár

A vállalat székhelye: Arad.

Eloszlatott nehézségek.

Értekezlet a városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10

A gyáripari akciónak első érdemleges eredménye: a *Westinghouse-gyár* alapítása most már teljesen befejezett dolog. Hosszas tanácskozások után, amelyek során több és több nehézségek merültek fel a pesszimiztikus jövődöbe való látás és a tulságos aggodalmaskodás miatt, ma végre elintézését nyert az automobilgyár alapításának a városra nézve fontos kérdése. A gyáralapítási és jogügyi bizottságnak mai együttes ülésén a felmerült differenciák eloszlottak s a város érdeke diadalmaskodott.

Az egyedüli ütköző pont, amely a gyáralapítás egész tervét dugába dönthette volna, a székhely kérdése volt. A város ugyanis ragaszkodott azon feltételéhez, hogy a vállalat székhelye Aradon legyen, mert így látja biztosítottnak a 15 évi adómentesség lejártá után befolyó vállalati adóval a gyárának adott kedvezmények ellenértékét. A párisi cég igazgatósága végre belátta a város kívánságának jogos voltát s *Kunz* József, az aradi gyár egyik alapítója írásban közölte *Varjassy* Lajos polgármesterrel, hogy a cég hajlandó teljesíteni a város azon óhaját, hogy a vállalat székhelye Aradon legyen. *Kunz* Józsefnek ez a nyilatkozata a ma délelőtti értekezleten megjelentek között általános tetszést aratott. Néhány, a területre és a részvények jegyzésére vonatkozó kétségek eloszlatása után az értekezlet nagy többsége kimondotta, hogy az automobilgyár alapításának fontos kérdését elvi határozathozatal céljából a holnapi folytatólagos közgyűlés elé viszi.

A gyáralapítási és jogügyi bizottság együttes üléséről tudósítók az alábbiakban számol be:

Az ülés megnyitása után *Varjassy* Lajos polgármester röviden elmondta az automobilgyár létesítése iránt folytatott tárgyalások történetét. Majd felolvasta *Kunz* Józsefnek a városhoz intézett beadványát, amelyben ugy a maga, mint az alapítók nevében kijelentette, hogy a vállalat székhelyét Aradra tervezték. A gyár kereskedelmi ügyvezetése azonban Budapesten

lessz, mert ez a gyárnak érdeke. Kunz kéri továbbá a várost, hogy az eddig kilátásba helyezett kedvezményeket ne redukálja. A 300,000 koronás részvényjegyzés csökkentése a gyár felépítésének halasztását jelentené, mert az alapítók a gyár pénzügyi bázisát úgy konstruálták, hogy ezt a részvényjegyzést, mint biztosat vette fel.

Elsőnek Révész Adolf szólalt fel. Hangsúlyozza, hogy nem pénzügyi szempontból helyezsúlyt arra, hogy a székhely Aradon legyen, mert a 15 év múlva élvezendő adó még távoli dolog. Ő közvetlen a gyár működésében látja a város hasznát. Nem lehet kicsinyelni azt, hogy a gyár kezdetben 200 munkással indul meg. Ezek a munkások nem tömegmunkások lesznek, hanem szakképzett, eléggé művelt emberek. A gyárnak ezt a kicsiben való megindulását nagyrabecsüli, mert látja, hogy az alapítók komolyan számítanak a telep kibővítésére. Nem sokalja azt a 900,000 koronát, a melyet a világhírű Westinghouse-cég a szabadalmakért kap. A város ugyanis elsőbbségi részvényeket kap s így a cégnél maradó 900,000 korona névértékű B. sorozatu részvények csak akkor nyernek kielégítést, amikor az A. csoportozatu részvények kielégítettek. Már maga ez a tény is elégséges arra, hogy a várost bizalommal töltsse el. Ne támasszanak nehézségeket a kedvezmények megadása körül. A város reputációja megkivánja azt, hogy adják meg a gyárnak azokat a kedvezményeket, amelyeket a törvényhatósági bizottság kilátásba helyezett.

Ottenberg Tivadar szerint a város kösse ki, hogy az üzem végleges beszüntetése esetián a terület visszaháramlik a városra, mint ahogy az Temesvárott is szokásban van.

Tedeschi Viktor a maga részéről minden részvényjegyzéstől elállana, mert a város pénzügyi viszonyai nem engedik meg, hogy nagyobb összeget fektessenek be a vállalatba. Hasonló értelemben szólalt fel Neuman Samu is.

Steinhardt Mór dr. a városra nézve legfontosabb kérdésnek a székhely kérdését tartja és tartotta mindig. Minthogy pedig ez Aradváros érdekeinek megfelelőleg elintézését nyert, a többi kérdést alárendeltnek tekinti. Azt azonban kívánatosnak véli, ha a város kimondja, hogy a területnek csak azt a részét adja át a gyárnak, amire jelenleg szüksége van, a többi területre nézve pedig tíz évre biztosítja az opció jogát. Ami pedig a részvényjegyzést illeti, ebben lehetnek aggályok, de ezek később jelentkeztek. Nem tartja Aradváros méltóságához illőnek, hogy a tizenkettedik órában csökkentenék azokat a kedvezményeket, amelyeket már felajánlott.

Steinhardt dr.-nak utóbbi szavai élénk teteszést keltettek az értekezleten megjelentek között, akik általános helyesléssel adtak igazat a felszólalónak.

Végül Varjassy Lajos polgármester szólalt fel. Maga a közgyűlés — ugymond — ajánlotta fel a párisi cégnek egy Aradon létesítendő automobil-gyár részére a 15 évi adómentességet, az ingyentelket és a 300,000 korona részvényjegyzést. Arra kéri az értekezleten megjelenteket, hogy ne gördítsenek akadályokat a gyáralapítás elé, ne lássák pesszimiztikus színben a jövőt, hiszen maga a Westinghouse cég elég biztosíték arra, hogy a gyár prosperálni fog. Ha visszavonjuk a szubvenciót, akkor más vállalkozókat is elriasztunk Aradtól s így nem fog sikerülni gyárakat létesíteni. A részvényjegyzés csökkentését — elismeri — ő maga indítványozta a bizottságnak multkori ülésén; ezt azonban az akkori hangulat miatt tette, mert nem

akarta, hogy a konnexus a város és a cég között végleg megszűnjék. Azt javasolja, hogy egyelőre csak négy katasztrális holdnyi terület adjon a város a gyár céljaira, a többi területre nézve pedig 10 évre biztosítja a részvénytársaságnak az opció jogot.

A polgármester javaslatát a bizottság nagy többséggel magáévá tette és elhatározta, hogy a gyáralapítás ügyét már a mai közgyűlés elé viszi azzal az előterjesztéssel, hogy holnap folytatólagos közgyűlés tartassék, amelyen a gyáralapításról elvileg tárgyaljon a törvényhatósági bizottság. Minthogy pedig a kormánysszubvenció is időhöz van kötve, a bizottság javasolni fogja a törvényhatóságnak, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel nyolc napon belül *rendkívüli közgyűlést* hívasson össze.

Az ülésen Varjassy Lajos polgármester elnöklése alatt jelen voltak: Kunz József, Eles Béla dr., Jegesi Károly dr., Kádas Kálmán, Kilyéni János, Kovács Vince, Lócs Rezső, Lukácsy Lajos, ifj. Nacht-nébel Odön, Neuman Samu, Ottenberg Tivadar, Péterffy Antal, Reicher Károly, Révész Adolf, Rosen-berg Miksa dr., Salacz Gyula, Stauber József, Steiner József, Steinhardt Mór dr., Szalay Károly dr., Szalay Arnold dr., Tedeschi Viktor, Tolnai János dr., Vajda János dr., Vajda István dr., Varjassy Arpád, Vizer Lajos és Bíró Géza mérnök.

Emberek Aradon.

Jönnek a csunguzok.

Rémes kaland a fővárosban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 10.

Az aradi nyári szinkörnek augusztus havában érdekes vendégei lesznek. Amíg Szendrey Mihály Hódmezővásárhelyt tart társulatával előadásokat, az aréna deszkáin derék, de nevetlen csunguzok fogják bemutatni faji tulajdonságaikat és más, hasonlóan szellemes dolgokat. A tehetséges csunguzok, akikről egyelőre nem tudható egyéb, mint az, hogy a magyarokkal egyazon nyelvcsaládból származnak. Ez a családi összeköttetés hozza őket Aradra, ahol versenyre fognak kelni a mozival és ha jól megy, le is főzik a népies ipart.

A csunguzok egyelőre Budapesten vannak, ahol nagyszabású bonyodalmakat idéznek elő, amint azt alábbi tudósításunk is igazolja:

A budapesti Szondy-utca 69/b. számú házban nagy riadalom volt tegnap délután, amelynek csak a rendőri beavatkozás vetett véget. A háznak másfél hét óta egzotikus lakói vannak: 8 darab csunguz lakik ottan egy földszinti lakásban Schwartz Nándornénál. A csunguzok egynek kivételével mind nőlen emberek, akik koporsóikon kívül hazulról semmit sem hoztak magukkal, csak egynek van felesége és 4 éves kisleánya.

Ez a kis csunguzleány a Szondy-utca 69/b. réme. A kis leányhoz fehérbőrű ember közel nem mehet, mert amint közelébe jut valaki, megharapja, ahol éri. Ilyen módon az a hír terjedt el a házban, hogy a csunguzok ember-evők, csak a nagyok tudják magukat türtöztetni, míg a kicsiben felülkerül a természet. Ebből a véleményből támadt a tegnapi botrány.

A csunguz apa csak angolul és kínai nyelven beszél, a lakásadó pedig csak magyarul és németül. A csunguz kért valamit, az asszony nem értette meg, a csunguz végre is türelmét elveszítette és rátámadt az asszonyra. Ez sikoltozva menekült a belső szobába és magára zárta az ajtót, az ablakon át sikoltozva segítségért kiáltozva. Azt kiabálta:

— A csunguz meg akar enni!

Erre a lármára az odasiatok is megrémül-

tek és a csunguzra zárták a másik ajtót. Erre a csunguz is dühöngeni kezdett, míg végre megérkezett a 716 os számú rendőr, aki azonban a csunguzal csak akkor tudott boldogulni, amikor tolmács érkezett. Akkor kitűnt, hogy a csunguz nem akart embert enni, ellenkezőleg, csak mosakodni és azért volt dühös, mert az asszony, abban a hitben, hogy a csunguzok nem mosakodnak, sohasem adott nekik mosdóvizet.

Az építőiparosok és kereskedők.

Feljelentés a szövetség ellen.

Szathmáry Károly nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Egy helybeli lap mai számában megírta, hogy Braun N. Antal aradi festékkereskedő feljelentette az aradi építőiparosok szövetségét az iparhatóságnál. A feljelentésnek az volt a veleje, hogy a szövetség *alapszabályellenes* dolgot követett el akkor, amikor a kereskedőket is bevonta a szövetségbe. Az Aradi Közlöny tudósítója ma felkereste Szathmáry Károlyt, a szövetség ügyvezető alelnökét és beszélgetést folytatott vele a feljelentésről. Szathmáry Károly tudósítónk előtt az alábbiakat jelentette ki:

— A szövetség maga működésének és tevékenységének komolysága folytán felül áll azon, hogy hírlapi polémiákba bocsátkozzon, vagy hogy Braun N. A.-val vitázzék afölött, hogy a tagok fölvétele és a szövetség rendezése alapszabályszerűen történik-e vagy sem. A gyárosoknak és az építőiparral kapcsolatos kereskedést üzöknék a szövetségbe való felvételét az alapszabályok nemcsak megengedik, de speciálisan az aradi szövetség új alapszabályai, amelyeket a május hó 16-án tartott szövetségi közgyűlés elfogadott s amelyek a kereskedelemügyi minisztériumhoz jóváhagyás céljából felterjesztve lettek, a kereskedők tagságáról úgy intézkednek, mint az általánstagdíjakról, azokról, amelyeket az állítólagos feljelentés törvényellenesnek tart. Egyébként úgy látom, hogy az egész akciót, amelyről az „Aradi Napló” ír, rosszul felfogott, magánérdek mozgatja. Braun N. A. kísérletezik itt, valószínűleg amiatt, hogy a szövetség kebeléből őt éppen ilyen intrikák miatt kizárta. Hogy Braun N. A.-nak ez az erkölcsi felháborodása mennyire nem önzetlen és tárgyilagos, azt igazolja ez a levél, amelyet önnek itt bemutatok.

Szathmáry Károly felmutatott itt egy levelet, mely a következőképpen szól:

Tekintetes

Reisinger Sándor urnak

Aradon.

Van szerencsém t. címmel, mint az iparosok szövetsége elnökével tudatni, miszerint a Kohn Sámuel vezetése alatt álló üzemműhelynek az *anyagkiszolgáltatást megtagadtam*.

Egyben maradtam elnök urnak kész szolgálója

Arad, 1907. április 26.

Braun N. A.

— Láthatja hát, hogy néhány héttel ezelőtt maga Braun N. A. sem tartotta alapszabályellenes dolognak azt, hogy a kereskedők is bevonatnak a szövetség, — tehát az iparosok — érdekkörébe. Ami pedig a szóban forgó hírlapi közleményben emlegetett hatósági vizsgálatot illeti, ezt, amennyiben tényleg elrendeltetnék, a szövetség bármely irányu működésére, a legteljesebb nyugodtsággal várjuk s készen állunk rá.

Borzalmas vasuti kaland.

Aradi utasok életveszedelemben.

Rohanás az összeütközés elől.

A gyorsmotor a viharban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Hajmeresztő vasuti kaland rémületét élték át azok az utasok, akik az Arad felől menő gyorsmotorral tegnap délután Szegedre érkeztek. A félelmetes jelenet halálos ijedelmét az a nagy szélvihar okozta, amely tegnap délután óriási orkánnal söpörte végig az országot. A gyorsmotor, amely zsufova volt utasokkal, a legfenyegetőbb katasztrófa elé került és csak a motorvezető lélekjelenete és gyors elhatározása hártotta el az összeütközést, amelyből egy ember sem menekülhetett volna.

A rémes vasuti kalandról a következő tudósítást adjuk:

Az Arad—Szeged között közlekedő gyorsmotor, amely délután három órakor érkezik a szegedi pályaudvarra, ma csaknem egy órai késéssel futott be halálra rémült utasokkal, akik feledhetetlen izgalmakat álltak ki az utazás alatt. A motor, amely két órai menetsebességgel teszi meg az utat Arad és Szeged között, a legnagyobb viharban indult el Aradról és teljes gőzzel robogott Battonya és Mezőhegyes között. Az egyetlen kocsiból álló motoros vonaton igen sok utas volt, akik aggódva nézték a nagy üvegablakon át a rettenetesen dúló vihart. Átláthatatlan por vette körül a motoros kocsit, amelyről két lépésnyire sem lehetett látni. Az orkán dühöngésében a vonat zakatolása nem hallatszott. Az ablakokat félelmes erővel rázta a szél és az egész kocsi recseget-ropogott a szürke porfelhőben. Amint a motoros Mezőhegyes felé közeledett, néhány pillanatra megtisztult a láthatár és e percben rémesen *sikoltozni kezdett a gép vészsipja*. Az utasok halálos ijedelemben felugráltak és a rémületet csak fokozta, hogy a motoros erős fékezés után *ugyszólván megállás nélkül teljes gőzzel visszafelé indult*. Az utasok közül sokan habozás nélkül *leugrottak a motorról*. De erre nem volt mindenkinek ideje, mert a kocsi nem állt meg és néhány pillanat múlva *rohanva száguldott visszafelé*.

A kocsiban maradt utasok valósággal a halál torkában voltak. Az történt ugyanis, hogy Mezőhegyesen *három üres teherkocsit nekilődített a szélvihar és kivitte a nyílt pályára*, ahol aztán a teljes erejével dühöngő orkán a fék nélkül mozgó kocsikat *gyorsvonatnál nagyobb sebességgel röpítette előre, egyenesen a közeledő motor felé*. Itt egy kissé lejtős is a pálya, ami feltarthatatlanná teszi a teherkocsik borzalmas rohanását.

Ezt a veszedelmet pillantotta meg a gyorsmotor vezetője, amikor Battonya és Mezőhegyes között egy pillanatra kitisztult a levegő. A gépész rögtön ellengőzt adott és halálos versenyfutással igyekezett menekülni a motorral a rémesen közeledő vasuti kocsik elől. Az utasok, akik között nők is nagy számmal voltak, sikoltozva biztatták a gépészt gyorsabb menetre. Leirhatatlan percek voltak ezek. A halál torkában remegő utasok az ablakokból nézték, hogy megtudják-e előzni a legközelebbi állomásig a nyomukban rohanó veszedelmet. De attól is félni kellett, hogy a motoros a nagy szélviharban a fokozott sebességgel kisiklik és szilánkokká zúzódik.

Körülbelül tíz pernyi halálfutás után a motorosnak sikerült megnagyobbítania a távol-

ságot a teherkocsik előtt. Végre is a gép folytonos vészjellel befutott a „Peregi major” állomására, ahol a motoros megérkezése után egy pillanat alatt úgy igazították a váltót, hogy a közeledő kocsik *más sínpáron robogjanak tovább*. Egy perc múlva már beérkeztek az elszabadult teherkocsik is. Hogy milyen sebességgel zúgtak át a kis állomáson a vad rohanású kocsik, arról fogalmat ad, ha megjegezzük, hogy a peregi állomás személyzete vasuti talpfákkal és homokos zsákokkal akarta feltartóztatni a kocsikat, de azok, *mint a nyíl, átrepültek az akadályokon*.

A motoros utasai ekkor látták csak, hogy milyen szörnyű veszedelemben voltak. Ha az összeütközés megtörténik, egy ember sem marad életben. Es a katasztrófa okvetlenül megtörténik, ha egy pillanatra el nem oszlik az a porfelhő, amely az uton a motorost körülvette és a gépész észre nem veszi a közeledő kocsikat. A veszedelem azonban annál nagyobb volt, mert Mezőhegyesről egy gőzmozdonyt indítottak el az elszabadult kocsik után és ez a gép a legnagyobb sebességgel vette üldözőbe a teherkocsikat. A mozdony a peregi állomáson száguldozva követte a teherkocsikat, amelyeket végre *Battonyán fogott el a mozdonyvezető*. Ha a szélvihar nem áll meg egy pillanatra, ez a mozdony is beleszaladt volna a motorosba.

A szerencsésen megmenekült utasok nem győztek hálálkodni a derék motorvezetőnek, aki a gyors elhatározásával sok emberéletet mentett meg. A motoros a peregi majorból már baj nélkül *átta utját és utközben felszedte azokat az utasokat is, akik a veszedelem első pillanatában ledgráltak*.

A város parlamentjéből

Ha te ütöd az én cionistámat...

Na ja, mert van szíve!

Négyezer korona a Ház asztalán.

Arad, július 10.

Károlyi Gyula gróf leült, megrázta a fejét és konstatálta, hogy igen kevesen vannak jelen. Azután felkelt, megrázta a csengőt és konstatálta, hogy a városi közgyűlés teljes mértékben meg van nyitva. A főispánnal szemközt egy egészen fiatal városatya ült. Az egészen fiatal városatya helyeslőleg bólintott és így szólt:

— Ugy van!

A helyeslés ezuttal helyénvaló volt, mert a padokban alig ült néhány ember. A fiatal városatya azonban több okból nem volt helyénvaló. Először, mert amint később kiderült, nem is volt városatya, hanem főispáni titkár. Másodsor, mert az *Andrényi Károly* helyén ült. Mindez nem akadályozta azonban *Kádas Kálmánt*, hogy a tárgysorozatot referálni ne kezdje.

— Hagyja abba! — biztatták. Nagyon meleg van.

Kádas engedett az erőszaknak és leült. Következtek a többi referensek.

— Gyerünk haza! — indítványozta *Nemess Zsiga*. Nincs itt se *Steiner* Jakab, se *Avarffy Géza*. Nem érdemes ma közgyűlésre járni!

Pedig még csak az elején jártak a tárgysorozatnak. Ki is sejtette volna, hogy a jövődő irgalmatlanul nagy szenzációkat rejt becses méhében. A szenzációk előtt azonban át kellett esni több szomorú ügyön. Például Nyitra vármegye ártirt egy magyar nemzeti közművelődési sorsjegykölcsön engedélyezése tárgyában. *Ottenberg Tivadar* rosszalólag rázta a fejét:

— No, ezt sonase hittem volna erről a közművelődésről! Már ennek is kölcsön kell! Legköze-

lebb fölemeljük az Aradi Első Takarékpénztár alapítókéjét!

Azután a kereskedő tanonciskola költségelirányzata került szóba. Nagy ásitások a jobb és baloldalon. Ugyanez javított és bővített kiadásban a születési oklevelek kihirdetése körüli ügyek alkalmából. Iskolaügyek. Katonatisztbeszélés. Gyufagyár. Mégis borzasztó, hogy mindezeket nyáron kell az embernek lenyelnie!

Jön azonban a szenzáció. *Mittner* József kéri, hogy hosszabbítsák meg a bérletét. A tanács nem javasolja ezt. A földre szükség van a tüzerlakatnyához. *Mittner*nek azonban nem tetszik a dolog. Eszébe jut az egyszeri ügynök, aki erősen kínál egy házat:

— Nagyszerű ház. Ha fürödni akar: ott a Duna. Ha csónakázni akar: ott a Duna. Ha tűz üt ki: ott a Duna.

— Es ha árviz támad?

— Ugyan menjen! Hol van az a Ház és hol van a Duna?

Hol van az a föld és hol van a tüzerkaszárnya? — gondolja *Mittner* is. De nem szól semmit. Majd jön még az ő negyedórája is. Es tényleg jön. A vadásztársulat árlejtés nélkül hat évre megakarja hosszabbítani a bérletét. A tanács helyesli ezt. *Lócs Rezső* ékes szavakban fejt ki, hogy a vadásztársulat sikeres vadászatai folytán a vadak nagy mértékben megszorodtak. *Zajos* helyeslés. *Lócs Rezső* tehát javasolja a tanács nevében, hogy a bérletet annál inkább hosszabbítsák meg, mert a társulat 360 koronával több évi bért fog fizetni, mint eddig. Ebből a 360 koronából minden napra majdnem egy korona esik, ami a város háztartásán telemesen lenditene.

Zajos helyeslés. Csak *Mittner* József nem helyesel. Sőt ellenkezőleg, arra az álláspontra helyezkedik, hogy nincs többé bérletmeghosszabbítás. Ha te ütöd az én cionistámat, én is ütöm a te cionistádat. *Mittner* tehát feláll. Haragos zugás fogadja.

— Eláll! Eláll! — kiáltják feléje.

— Halljuk! Halljuk! — harsogja *Blaskovics Antal*.

— Kérem, — mondja *Mittner*, — tessék házilag kezelni a vadászterületet. Nem járja, hogy nekünk, a tulajdonosoknak tilos a lövés. A vadásztársulat üzletet csinál, csináljon inkább a város fizetlet.

Nagy zaj keletkezik. Helyeslés és ellentmondás. *Károlyi Gyula* gróf éppen csengetni akar, amikor igen különös dolog történik. Feláll *Blaskovics Antal*.

— A város legalább négyezer koronát biztosíthatna magának, ha a vadászterületet házilag kezelné. Én jótállok négyezer korona bevételért. Amivel kevesebb lesz a bevétel, azt én fizetem.

— Na ja, mert van szíve! — jegyzi meg *Lukácsy Lajos*.

Blaskovics Antal azonban nem tréfál. A zsebébe nyúl, *kihuz egy négyezer koronás takarékpénztári betétkönyvet és leteszi a főispán elé*.

— Éljen! Éljen! — kiáltja most már az egész terem. Hát mégis van négyezer korona a világon!

A négyezer korona felvillanyozza a kedélyeket. Egymásután emelkednek szólásra a bizottsági tagok. A tanács javaslata mellett azonban már senki sem beszél. *Steinhardt* Mór jogi véleményt nyilvánít. *Nemess* Zsigmond közvetítő javaslatot tesz, *Tedeschi* Viktor szintén. Végre is *Károlyi Gyula* gróf felteszi szavazásra a kérdést. Akik a tanács javaslatát fogadják el, azok álljanak fel.

— Törpüljön el a minoritás! — mondja *Szalay Arnold*, akin talpig fehér ruha van, csak a szemöldöke fekete.

Varjassy Lajos, látva, hogy most már ugyis *Blaskovics* javaslatát fogadják el, merész és nagy tette határozza el magát. Feláll és kijelenti, hogy miután a városi kezelésnél nem biztos, milyen áru vadászati jegyeket bocsájtanak ki, tehát *Blaskovics Antal* sem lehet biztos a négyezer korona bevéte-

felől. Indítványozza tehát, hogy adják vissza a tatarékpénztári könyvet.

— Hohó! Tiltakozunk! — kiabálják a nem virilisták irigyebb természetű emberei. Csak ide azzal a négyezer koronával!

A többiek azonban élénken helyeselnek. Blaskovics Antal mosolyogva veszi vissza a betétkönyvet. Elvégre mégis a legjobb helyen — legalább az ő véleménye szerint, — nála van ezaz értékes irodalmi mű, amely manapság kétezer koronáért sem kapható a könyvpiacra.

Ezután már alig jött valami. Annál többen mentek. Alig maradt tizenöt—husz ember a teremben. A referensek villámgyorsan referáltak, a városatyák már nem is szavaztak, csak bölintettek. Háromnegyed hatra mindennek vége volt. A főispán vette a kalapját, a botját és a titkárját és elment. A teremben nem maradt más, csak János, aki dühösen nézett körül és így morfondírozott:

— Mi az isten csudájának találták ki azt az autómobil? Holnap megint közgyűlés lesz!

Főhadnagy és szociálisták.

Bajok egy építkezésnél.

Karhatalommal szüntetik be a munkát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Az aradi építőipari válságnak egyik legérdekesebb epizódja az a konfliktus volt, amely Rab Ákos honvédfőhadnagy és Biró Ernő műépítész között lefolyt. Rab Ákos ugyanis menyasszonyának, Babó Ilonának felhatalmazásából a Batthyány utcában házat épített, amelynek vezetésével Biró Ernő műépítész bízta meg. Az épülőfélben levő háznál a munkálatok a kizárás folytán egy darabig szüneteltek s csak a múlt hó vége felé kezdődtek meg, amikor az idegen munkások megkezdték a munkát.

Az építető főhadnagy azonban nem elégedett meg ezzel a megoldással. Sehogysem tetszett neki, hogy házat idegen munkások építsék fel. Elment tehát, mint megirtuk, a közművesek szakszervezeti helyiségébe és a szakszervezeti titkárral megegyezésre jutott, hogy a kizárt munkások napi két korona bér fejében végezzék el az építkezési munkálatokat. A szervezett munkások örömmel fogadták Rab Ákos ajánlatát.

Rab Ákos értesítette is Biró Ernőt, hogy nem reflektál többé a szövetség támogatására és az idegen munkaerőre, továbbá Biró Ernő felügyeletére, mert a szakszervezettel megegyezésre jutott és aradi munkások fogják befejezni az építkezést. A felügyeletet egy más városból való építőmester fogja ellátni, pallért pedig maga a szakszervezet fog kiküldeni.

Biró Ernő tudomásul vette a főhadnagy bejelentését, de beadványt intézett a városi tanácshoz és ebben bejelentette, hogy a szerződést vele felbontotta. Biró a beadványában arra kérte a tanácsot, mondja ki, hogy az ő tervel szerint az építkezést más műépítő vezetése alatt nem engedélyezi, mert az építető a szerződést egyoldalul felbontotta.

A tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy ebben a szerződésesszegési ügyben nem illetékes. Minthogy itt magánjogi kérdés forog fenn, a szerződésesszegést bíról utra kell terelni. Nem teljesíthette Biró kérelmét azért sem, mert az építető az építkezési terveket megvásárolta a műépítéstől s így szabadon rendelkezhetik afelett, hogy kinek a vezetése alatt folytassák a munkálatokat. Azt a kikötést azonban megtette a tanács, hogy amíg az építető megfelelő szakképzettséggel bíró műépítést nem állít az építkezések vezetésének élére, addig a munkálatokat nem folytathatják.

A tanács ezt a határozatát közölte Rab Ákossal, Babó Ilona megbízottjával, eg uttal azonban értesítette a kapitányi hivatalt, hogy az ellenőrző intézkedéseket tegye meg. A főhadnagy keresett ugyan szakképzett műépítést, akinek felügyelete alatt az építkezési munkálatokat befejezhetik, de ilyent nem talált.

Rab Ákos ezután beadványt intézett a tanácshoz és ebben bejelentette, hogy az építkezést házilag fogja befejezni, mert megfelelő szakképzettségű műépítést nem talál.

A tanács mai rendkívüli ülésén tárgyalta a beadványt és kimondta, hogy ennek helyt nem adhat, mert az építkezéssel szembeni szabályrendelet világosan kimondja, hogy az építkezések csak szakképzett műépítész felügyelete alatt folyhatnak. Minthogy azonban a szabályrendelet a fenti pont ellen vétők ellen nem tartalmaz büntető rendelkezést, a tanács megbízta a kapitányi hivatalt, hogy abban az esetben, ha a Batthyány utcai háznál műépítész felügyelete nélkül dolgoznak, karhatalommal szüntesse be a munkálatokat.

SPORT

+ Az aradi tornaegyesület választmánya folyó hó 12-én, délután 6 órakor a lyceumi tornacsarnokban rendkívüli ülést tart, melyre a választmány t. c. tagjai ezúton is meghívottak. Fontos ügyekről lévén szó, minél számosabb megjelenést kér az elnökség.

A vasutas büne.

Merénylet egy kislány ellen

Három évi fegyház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Egy minden emberi érzületből kivetkőzött alak bűnügyét tárgyalta ma az aradi kir. törvényszék. A vádlott B. Ernő vasuti alkalmazott, aki a múlt év őszén Aradon egy alig tíz éves leánya ellen követett el merényletet.

Az eset, amely annak idején nagy felháborodást keltett, estefelé történt. B. Ernő egy háznál lakott a leánnyal, aki után már régebb idő óta leskelődött. Többször magához csalogatta s édességeket vett neki, alkalom azonban sohasem kínálkozott arra, hogy aljas tervét végrehajthassa. A mondott este is figyelte s mikor észrevette, hogy a leánya egy elhagyatott helyre megy, utána sietett. A leány azonban észrevette a dolgot, bemenekült egy közeleső udvarra és magára zárta az ajtót.

Ez azonban cseppet sem zavarta B. Ernőt, aki felmászott a magas rácsra s így férközött a leány közelébe. A gyermek kétségbeesetten tiltakozott a vasutas bizalmaskodása ellen, azonban a zárt ajtó miatt nem menekülhetett. Majd kiabálni kezdett, de a vadállatias ember befogta a leány száját s elkövette aljas tettét.

Mikor kiszabadult a veszedelmes ember kezeiből a leány, nagyon megijedt attól, hogy megverik a szülei s így nem is mert a dologról otthon szólni. Nehány nap múlva azonban annyira beteg lett, hogy állni sem tudott a lábain. Szülei ekkor orvost hívtak, aki megállapította, hogy a leány merénylet áldozata lett, sőt valami ocsmány betegséget is kapott, amelyet hónapokig gyógyítottak.

A tettet a leány vallomása alapján még aznap kinyomozták s az aradi királyi ügyészségnél megtették ellene a bünvádi feljelentést.

Bittó József elnöklése alatt ma tárgyalta ezt az ügyet zárt ülésben az aradi kir. törvényszék. A tárgyalás egész délelőtt tartott s del-

felé kihirdette az elnök az ítéletet, amely a merényletért s az inficialás által elkövetett súlyos testi sértésért összesen három évi fegyházzal sújtotta B. Ernőt. Az ügyész a ítéletben megnyugodott, vádlott védője azonban felebbezést jelentett be.

Kossuth Ferenc az autómobilgyárért.

Légfékkesztés Aradon.

Az államvasutak rendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Lapunk más helyén beszámolunk az aradi gyáralapítási bizottság mai üléséről, amelyen Aradváros érdekeinek szem előtt tartásával megoldották a Westinghouse-gyár létesítésének függőben maradt kérdéseit. Ezek között tudvalevőleg a legnagyobb fontossága az új vállalat székhelyének kérdése volt, amelynek Aradra nézve kedvező elintézésén kívül még főleg abban az irányban kívántak a cég vezetőitől megnyugtató kijelentéseket, hogy az új gyár méretei és az ott alkalmazandó munkások száma arányban fognak állani az Arad közönsége által nyújtott hozzájárulással. A székhely ügye — amint azt a bizottsági ülésről szóló tudósításban részletesen megírtuk — úgy intéződött el, amint azt a város jogos tekintetei megkövetelik: az új iparvállalat székhelye Aradon lesz. Így tehát Aradvárosának jut a gyár által majdan fizetendő községi adó és az áldozatokhoz hozó közönség fogja élvezni azokat az előnyöket, amelyekkel egy nagyszabásúnak ígérkező ipartelep székhelye jár.

A vállalat leendő méreteiről kellő tájékozódást nyújt az a fővárosi távirati értesítés, amely éppen a mai napon érkezett Aradra. Ebben a Magyar leszámítoló és pénzváltóbank, amely az aradi gyár részvényjegyzése után fennmaradó részvényeket átveszi, igazgatója útján értesíti Kunz Józsefet, a Westinghouse-cég magyarországi megbízottját, hogy a világhírű cég egyik vezetőférfia közölte Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterrel, hogy a Máv. tehervonatoknak légfékkel való felszerelése esetén Magyarországon, természetesen az aradi gyárban készítenék a légfékeket. Nem kell részletezni, hogy e milliókra menő rendelés, amelynek tervével most foglalkozik az államvasutak igazgatósága, egyszeriben hatalmas, több száz munkást igénylő iparteleppé fejlesztené az aradi gyárat.

A budapesti bank igazgatója, Pekár Imre dr. által küldött sürgöny szövege a következő:

kunz józsef

arad,

központi szálloda

"lépéseim eredményeül kossuth ő excellenciája közlivellem cloud alelnök londoni levelét, melyben kinyilatkoztattja, ha máv. a légfékeket teher szállító kocsikra is alkalmazza, készek fékberendezéseket magyarországon gyártani. tudott dolog, hogy máv. komolyan foglalkozik fékek teherkocsikra való alkalmazásával.

pekár

A sürgönyt Kunz József bemutatta Variassy Lajos polgármesternek, akinek még a délután folyamán az alábbi beadványt is átnyújtotta:

Arad szab. kir. város tekintetes Tanácsának
Arad.

A gyáralapítási bizottság a mai napon tartott ülésén az alakítandó Magyar Westinghouse gyár részvénytársaság ügyében határozatot hozott. Ezzel kapcsolatban aziránt vagyok bátor a tekintetes Tanácsot megkeresni, sziveskedjék az ezen ügyet tárgyaló közgyűlésnek olyan értelmű javaslatot tenni, hogy amennyiben a gyáralapítási bizottság által elfogadott kedvezményekhez és részvényjegyzéshez hozzájárul, engedje meg, hogy az új társaság az építési munkálatokat a saját felelősségére még a közgyűlési határozatnak a belügyminiszterium részéről való jóváhagyása előtt megkezdhesse.

Budapest, 1907. július 10.

Kunz József
magánmérnök, a Westinghouse-cég
magyarországi megbízottja.

A tanács Kunz beadványát a gyáralapítással kapcsolatos javaslattal együtt a holnapi közgyűlés elé viszi, amely előreláthatólag teljesíteni fogja a magyarországi megbízott kérését, hogy minél előbb hozzákezdhesse a gyár fölépítéséhez.

Egy jegyző panamá.

Az almáskamarási szédelgések.

Áldozatok százzámra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

Nemrég foglalkoztunk Bartos Ferenc volt almáskamarási jegyző viselt dolgaival, amelyek folytán beadta állásáról való lemondását Dálnoki Nagy Lajos alispánnak. Az alispán a lemondás elfogadása felett még nem határozott, mert a jegyző ellen a vizsgálatot le akarja folytatni s annak eredményétől teszi függővé elhatározását. A vizsgálat azonban semmi jót sem hozhat az állásától felfüggesztett jegyzőre, aki egyébként büneinek tudatában nem is várta be a vizsgálat végét, hanem tekintélyes számú hitelező megkárosításával, mindenét pénzzé téve, tegnap feleségestül végleg elhagyta Almáskamarást. Még csak most derülnek ki a legkülönbözőbb visszaélések, melyeket hitelt érdemlő forrásunk alapján az alábbiakban részletesen ismertetünk.

A hitelezők kijátszása

Bartos Ferenc a vizsgálat után, mikor sikasztása kiderült, beállított Fikker József nagy-kamarási jegyzőhöz és arra kérte, hogy az elsikkasztott dohánypénz pótlására nyújtson neki segédkezést. Fikker József erre felhasználva a Bartos Ferenc kétségbeesett helyzetét, hajlandónak nyilatkozott 1500 korona váltókölcson erejéig jótállást vállalni, ha viszont Bartos öt bizonyos ingókat zálogbaadásával biztosítja. Bartos mindenre hajlandó volt, mivel azt hitte, hogy ha az elsikkasztott pénzt pótolja, nem lesz semmi baja. Fikker erre zsrált egy 1500 koronás váltót, melyet Zuchermann Izi-

dor megyesegyházi kereskedőnél számítoltak le s ebből helyre tette Bartos az elsikkasztott dohánypénzt. Még aznap éjjel 11–12 óra felé megjelent Fikker József nagy-kamarási jegyző vagy 5–6 szekérrel Almáskamaráson Bartosnál és ott a legkülönbözőbb ingóságokat összeszedve, szekérre rakatta és elvitte Nagy-kamarásra, az 5 lakására. Így a többek között elvitt egy 12 személyes ezüst evőeszköz készletet, mely a hitelezők elől Hoffmann Mátyásnál volt elrejtve, vagy 60 drb. lábát, ugyanannyi drpington fajtyukot, pulykát s 200 nál több csirkét, továbbá egy hintót, bundát, lábszakot, fegyvereket és más vadászfelszerelést, ráadásul pedig két nagy ládában Bartos Ferencné teljes kelengyéjét, mely egymagában is többet ért 1500 koronánál. Mindezeket pedig Fikker 1180 koronára becsülte, holott az éjjel elhordott s mintegy 6 szekérre való ingóság testvérek között megért 4000 koronát.

Ambár nagyon jól tudta ő, hogy a zálogba adott ingóságok sokkal több értéket képviselnek 1500 koronánál, s azzal is tisztában volt, hogy nagy része az ingóknak le és számtalanszor felül van foglalva, de míg egyrészt a Bartos szemében nagylelkűnek mutatkozott, addig másrészt nem feledkezett meg arról sem, hogy az üzlet — elvégre is üzlet. Es hogy leplezze ezt a jó „üzletet“, egy jegyzőkönyvből kiszakított papírlapra ironnal jegyzéket csinált, hogy ő a kérdéses dolgokat 1180 koronáért „megvette“ s ezt a jegyzéket a fejvesztett Bartossal és feleségével aláíratta.

Két nap múlva elment Aradra özv. Rázsel Istvánnéhoz, Bartos anyósához és visszakinálta a „megvett“ tárgyakat. Özv. Rázelné azonban felháborodással utasította vissza a sértő ajánlatot. Ily módon nem lévén biztosítva a homályos üzlet, Simon Janó ügyvéd útján az időközben kiváltott 1500 koronás váltót beperelte és a foglalást is megkérte Bartos Ferenc és neje ellen az általa „megvett“ ingókra. Így akarta törvényesíteni azt az éjjeli üzletet, a mit két kétségbeesett ember szerencsétlen helyzetének felhasználásával a biztos haszon reményében annyi formában kötött, hogy végül maga Bartos sem tudta, hogy vajon tényleg, avagy csak színleg adta el a kérdéses holmikat Fikkernek.

Mikor azután Bartos Ferenc látta, hogy mindenképpen bajban van, vasárnap minden holmiját pénzzé tette. Összedobolta az egész-falut és olyan zsibvásárt rendezett lakásában, aminőt még nem láttak az almáskamarási svábok. Egyik szobában állt ő, a másik szobában a felesége, a harmadik szobában egyetlen jó barátjuk: Hámberk Róza tanítónő. Minden szoba tele van parasztokkal, hogy mozdulni sem lehet s ott, ahol alig két héttel azelőtt nap-nap után reggelig folyt a dorbézolás, durrogtak a pezsgős palackok, szólt a zongora, ott most rekedt kiáltozás, alkudozás folyik hol egy drága butordarabra, hol egy pakfon kanálra, hol egy perzsa szőnyegre. És azok a nagy urak, akik azelőtt a paraszttal szóba sem állottak, most szépen alkudoznak velük, hogy 10–20 fillérrel többet adjanak a venni szándékolt holmiért. Szomorú látvány különben, a midőn egyik paraszt fogja a salon drága tükrét, a másik a nehéz csipkefüggönyöket, a harmadik egy majolika lámpát és így tovább — s vizsik szerteséjjel. A hány darab, annyi felé vizsik s mindegyiknek más-más lett a gazdája potomárért. Hogy némi fogalmat lehessen alkotni erről a zsibvásárról, csak annyit említünk, hogy egy szép faragott matt ruhaszekrény például 3 koronáért kelt el. És így ment ez mindennel, alig kaptak Bartosék 400 forintot az egész holmijukért. Négy szoba butor, konyha berendezés s az a rengeteg sok

apróság, a mit 5 év alatt Bartos a mások pénzén össze halmozott, mind-mind potom pénzen került az almáskamarási svábok birtokába. Lesz legalább emlék, de nagyon sokra szomorú emlék lesz az. Külömben az eladott tárgyakat a hitelezők számtalanszor le és felülfoglalták s így Bartosék még a törvény előtt számot kell hogy adjanak erről a zsibvásárról.

A parasztjótállók.

Bartos Ferenc nemcsak az apósa nevére vett fel váltókölcsonöket, hanem egyik másik módosabb gazdát is rávett arra, hogy neki váltót zsráljon. Így, a többek között Strifler Ádám H. 1000 korona, Engelsdorfer Ferenc 1200 korona, Strifler József 700 korona értékű váltót zsráltak neki, s most a váltóadósság a nyakukba szakadt. Sőt még egy szegény napszámos: Stumpf József is 100 koronáját siratja ily módon. Arról pedig jobb nem beszélni, hogy hány embernek maradtak adóssok Bartosék különböző címen. Az is érdekes, mily módon vette rá az egyes gazdákat a jótállásra. Strifler Ádám például nem akart zsrálni. Abban az időben még megvoltak Bartosnál a lovak, kiváló fajú tehének, borjúk, sertések stb. Ezekre kiállította a járlatot és átirta Strifler Ádám nevére s ezeket a járlatokat adta biztosítékul Striflernek, aki aztán aláírt egy 1000 koronás váltót, a melyekre azonban Bartos Ferenc az első eleki takarékpénztárnál 2000 koronát vett fel. Később ugyanezen állatokra újból kiállította a járlatokat és átirta az Engelsdorfer Ferenc nevére, aki ennek ellenében 1200 koronáig jótállott. Az állatokat lassanként eladogatta egy harmadik járlattal s Strifler Ádám most sirva nézegetheti a zsebében lévő járlatokat. Engelsdorfer Bartosné rimánkodására a második járlatokat még a mult ősszel vissza adta s így most nem élhet Bartos ellen bünfenyítő feljelentéssel.

Hogy még hány hasonló eset van, azt most már nem lehet megtudni, mert sokan szégyenlik, hogy felültek Bartosnak s hallgaton fizetnek. Így a többek között Réthy nyomdatulajdonos, Nemes Géza terménykereskedő stb. Ez utóbbi egyenesen a-börtöntől mentette meg Bartost, amikor a fegyelmi vizsgálat során elhallgatta, hogy a községnek szállított tiz vaggon inségkukorica átvétele alkalmával Bartos a község részére hamis községi kötelezvényre felvett 1500 korona kölcsönt s azt saját céljaira fordította. Még most is adós ebből kifolyólag Bartos vagy 900 koronával.

A következő eset is élénk világot vet Bartos Ferenc jegyzői működésére. Vagy 80 almáskamarási gazdával Neumann Manó békéscsabai lakosnak aláíratott egy nyilatkozatot, amelyre az embereknek történt megmagyarázaskor azt mondta, hogy az egy telekkönyvi törlési engedély, holott a valóságban az egy engedmény okirat volt, amely szerint a 80 almáskamarási gazda Löwy Aron elleni ezelőtt öt évvel már kiegyenlített követelését mintegy 23.000 korona erejéig Neumann Manónak engedményezi. Ezen okirat alapján, amelyen egyébként 19 olyan ember 1906-ból való eredeti aláírása is látható, — akik 10–15 évvel ezelőtt már elháltak — a csabai telekkönyvi hatóság végzésével Neumann Manó javára a 23.000 koronás zálogjog átruházását be is kebelezte. Ily módon Neumann Manó, aki állítólag Löwy Aronnak a veje, vagy sógora, rangsorban ezen hamis és valótlan okirat alapján megelőzte a többi hitelezőt, akik a Löwy ingatlanát elárvereztették s akik ennek folytán tetemes anyagi károsodást szenvedtek. Mindezt pedig Bartos Ferenc 200 koronáért csinálta Neumann Manónak.

A horvát veszedelem.

Nagy készülődések.

Pofozkodás készül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 10.

Zágrábban van már a király levele, amely elnapolja bizonytalan időre a horvát országgyűlést. A csütörtöki program ezzel bizony csütörtököt mondott: Supilo és társai nem avathatják magukat martirokká a tartománygyűlés magas színe előtt. Mennek hát a nép közé az árulók és az immunitás köpenyge alatt süvitik felénk Korjolan minden átkát. Közben csőcselékük sárba tiporja a magyar címert, káromlásaikkal megfertőzteti a magyar hárt és leszurja a szegény utasembert, aki a zágrábi állomáson magyarul mer beszélni.

Mai távirataink:

(Nagy készülődések.)

A horvát-szerb koalíció ma délelőtt Zágrábban folytatta teljes ülésen való tanácskozásait. Az ülésen Tuskán Gergely elnököt, aki fölvetette azt a kérdést, vajjon együtt akar-e maradni jelenlegi alakulásában a horvát-szerb koalíció? Több felszólalás után elhatározták, hogy a koalíció jövőben is együttmarad. Supilo Ferenc arról a jelentésről szólt, amelyet a horvát országgyűlés előtt a közös országgyűlésre kiküldött képviselők tevékenységükről tenni akarnak. Az ülésen ezután a jövőben kövendő taktikát beszéltek meg.

A magyarországi szerbek részéről Tomics Jasa ujvidéki lapszerkesztő és Kraszojevic György közös nyilatkozatot adtak ki, amelyben kijelentik, hogy küzdenek Magyarország politikai és gazdasági önállóságáért és sohasem szövetkeznek olyan párttal, amely hajlandó Bécs szájaize szerint cselekedni. Ők nem olvadnak bele a szerb alkotmánypártba, mert Nikolics Vladimir volt horvát osztályfőnökkel és Polit Mihályival hadilábon állanak és az ő politikájukat nem támogatják.

(Pofozkodjunk!)

Megirtuk, hogy Zágrábban egy magyar embert azért, mert magyarul beszélt, összevissza szurkáltak.

Ez a brutálítás nagyon fölháborította a magyar képviselőket.

Ma délelőtt a Ház folyosóján erről diskuráltak a képviselők. Muzsa Gyula ezt mondotta:

— Becsületszavamra mondom, uraim, hogy minden megbántott magyarért pofon ütök egy horvátot. Azért, mert Zágrábban összeszurkálták azt a magyart, én pofon fogom ütni Supilo Ferenc országgyűlési képviselőt. Erre én ünnepelesen becsületszavamat adom.

A képviselők helyeselték az eszmét. Nagy Györgyöt pedig annyira föllekesítette a dolog, hogy ő is vállalkozott egy pofon adására.

— En pedig Popovics Dusánt fogom pofonütni — ígérte — és erre ünnepelesen becsületszavamat adom. És egyáltalában, a hány magyart Horvátországban megbántanak, annyi képviselőt fogok megpofozni.

(Veszedelmes a helyzet.)

Egy zágrábi magyar levélhordó budapesti rokonának levelet írt, amelyben igen veszedelmesnek mondja a zágrábi állapotokat. A városban élő magyarok között nagy az izgatottság. A tüntetések és garázdálkodások napirenden vannak és a csendőrök és rendőrök meglehetősen

passzive viselkednek, mert együtt éreznek a tüntetőkkel. Holnap nagyvásár lesz, amelyre tömegesen özönlenek be a parasztok a közeli falvakból. Véres zavargások várhatók.

A zágrábi magyarok — tekintettel a hatóság lanyha magatartására — maguk fognak védelmükről gondoskodni, amit azonban megnehezít az a körülmény, hogy a kereskedők hatósági tilalom következtében nem adhatnak el sem fegyvereket, sem töltényeket. A levélhordó ezért kéri a rokonát, hogy küldjön neki öt darab revolvert és mindenik revolverhez ötven töltényt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A tavasz, operette. Aradi Aranka és E.-Zöldy Hermin vendégfőléptével.

Pentek: A táncos regiment, vígjáték. Yukito Toro lövőművész főlépte.

Szombat: Láthatatlan kezek, dráma. Bemutató előadás. Yukito Toro lövőművész főlépte.

Vasárnap: Délután: Lili, operette. Yukito Toro lövőművész főlépte. Este: Láthatatlan kezek, dráma. Yukito Toro lövőművész főlépte.

Aradi Aranka vendégjátéka.

A főváros után talán Aradon mutatkozott be a legtöbb vig özvegy. Ez a parádés szerep szinte kínálkozik, hogy versenyre keljenek a művésznők a legjobb vig özvegy címért. Az aradi vig özvegyek valamennyien elsőrangú művésznők, akik ebben a szerepben tehetségük legjavát vitték színpadra és mindegyike sikerrel mutatkozott be. Az aradi vig özvegyek között sorrendben az ötödik Aradi Aranka, a szabadkai színház primadonnája. Ami művészetét illeti, a sorrendben nem az ötödik és a művésznő vig özvegyéről csak a föltétlen dicséret hangján emlékezhetünk meg. Aradi Aranka vig özvegye játék tekintetében Szojer Ilonkához hasonlít, semmi szertelenség, bár temperamentumos, de nem lármás, megjelenésben, beszédben, mozdulataiban elegáns és diskrét. Éneke kezdetben idegenszerűleg hat, de csakhamar megkapja az embert hangjának művészi iskolázottsága, pianóinak finomsága és előadásának kedvessége. A Vilja dallal hatalmas tapsot aratott. Tánccáról kevesebb jót jegyezhetünk fel.

A vendégművésznőnek nagy sikere volt. A színházat egészen megtöltő közönség állandó ovációkban részesítette Aradi Arankát, kit tiszteletű virágcsokrokkal leptek meg. H. G.

Botrány a Házban.

A kis antiszemita.

Olay Lajos szóvirágai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 10.

Olay Lajos országgyűlési képviselő, tudvalevőleg, tegnap meginterpellálta a belügyminisztert a fővárosi panamák dolgában.

Amikor vége volt az ülésnek, lement a gyorsírodába és el akarta kérni a beszédjének a szövegét.

— Nagyon fontos beszédet mondtam — magyarázta — és így minden szóra vigyáznom kell.

Fenyvesi Adolf, a gyorsiroda főnöke azonban nem adta oda a beszéd szövegét.

— A legújabb elnöki rendelet szerint — szólott — nem szabad a beszédén javítani és így a képviselő ur sem változtathat már a beszédjén.

Olayt határtalanul bosszantotta a dolog. Ma délelőtt el is panasolta a baját Justh Gyulának és így fejezte be mondókáját:

— Ugyan kérlek, csapd el azt a zsidót a gyorsiroda éléről!

Az elnök csak a fejét csóválta és bemenne az üléssterembe, fölment az elnöki emelvényre. Ugyanakkor beszaladt a Házba Olay is. M kor a gyorsírók helyén megpillantotta Fenyvesit, dühösen fölkiáltott:

— Nézzétek, itt van az a zsidó, aki nekem nem akarta ideadni a beszédem szövegét.

(Meg kell itt jegyeznünk, hogy Fenyvesi fővárosi bizottsági tag is és a klikkekkel kapcsolatban az ő nevét is emlegették.)

Fenyvesi nem szólt semmit, mire Olay folytatta:

— Milyen büdös ez a zsidó!

— Ugyan, kérem, fogja be a száját! — pattant föl Fenyvesi.

— Nekem mondtad azt, zsidó? — kérdezte rikácsolva Olay.

— Neked, hát paraszt!

Az elnök némán hallgatta az izgalmas szóváltást. A képviselők is megdöbbenve néztek egymásra. Ifj. Madarász József csittitani kezdte Olayt, aki még mindig büdös zsidó-nak titulálta Fenyvesit.

Végre az elnök megnyitotta az ülést és erre az épületes párbeszéd félbeszakadt.

Fenyvesi Adolf írásban tett jelentést a képviselőház elnökének és jelentésében a következőképen mondja el a tényállást:

* A képviselőház mai ülésének megnyitása előtt körülbelül 10 perccel Olay Lajos többször egymásután sértő kifejezéseket használt ellenem. Amikor ezeket a kifejezéseket mindjobban hangoztatta, hozzáfordultam és megkérdeztem, nekem szól e ez? Olay erre azt válaszolta:

— Ilyen büdös zsidóval nem állok szóba.

Én visszautasítottam a sértést, mire többen a képviselők közül figyelmeztettek, hogy ne beszéljek a teremben, ehhez nincs jogom. Erre én azt mondtam, hogy az ülés még nem kezdődött meg és jogom van a megtámadásra válaszolni. Olay tovább szidalmazott, mire az incidens véget ért.

Ami Olay Lajos konkrét vádját illeti, ő azal vádolta meg a gyorsírodát, hogy a beszédét meghamisította. Ez nem áll. Az eredeti tényállás a következő:

Tegnap délelőtt Olay Lajos, mielőtt az intépellációját elmondta, lejött a gyorsírodába, ahol egy teljesen elkészített beszédet adott át nekem, hogy azt vegyük föl az ő beszéde gyanánt. Ezt én a Vajda-esetre való hivatkozással megtagadtam. Olay erre eltávozott, de az ülés végén visszatért és akkor történt haragjának főoka. Olay ugyanis a gyorsírórevizorhoz ment és kérte, hogy hagyják ki Vácssanyi Vilmos beszédéből azokat a közbeszólásokat, amelyeket ő róla tett. Én ezt a kívánságát visszautasítottam és ez haragjának főoka. Ezért mondja, hogy beszédét meghamisították, holott mint mindig, most is a gyorsírók által fölvevett ellenőrzött stenogramból vettük föl beszédét a naplóba.

Néhány képviselő — köztük Rakovszky István — zártülést akartak kérni, hogy a nyilvánosság kizárásával tanácskozzanak a Fenyvesi Adolf ellen való megtorlás módozatairól. Justh Gyula azonban kijelentette, hogy a zártülés fölösleges, mert azon határozatot ugysem lehet hozni s ő különben is megbizta már Desseffy Arisztid elnöki tanácsost, hogy kezdje meg Fenyvesi ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot.

Olay Lajos jegyzőkönyvet vettetett föl az esetről Desseffy Arisztid elnöki tanácsosnál.

HIREK.

A vihar áldozatai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 10.

A tegnapi óriási vihar, amely majdnem az egész országon végigszáguldott, nemcsak a természetben tett nagyobb károkat, hanem emberéletet is áldozatul szedett. A ma érkezett híradások a vihar pusztításáról szomorú képet festenek.

A csanádmezei *Kovácsháza*ról jelenti tudósítónk, hogy tegnap délután két órakor olyan óriási vihar dühöngött a községben és annak határában, amilyenre a legöregebb emberek sem emlékeznek. A szélvész a buza- és árpakereszteket más határba sodorta el és formálisan kicsépelte. A tengerit pedig egészen a földre sujtotta a vihar, amely a községben is nagy károkat okozott. Este hét órakor égháború volt a községben. A villám három helyen lecsapott s egy szalmaasztagot és házat fölgyújtott.

A vihar emberáldozata is van. A falu határában egy öreg házaspár a keresztet rakosgatta. Amikor a zivatar kitört, az asszony így szólt férjéhez:

— Meglátod ember, egyikünk ma meghal...

A munkát azonban nem szakították félbe s az asszony sejtelve beteljesedett. A villám közük csapott s a házaspár eszméletlenül esett össze. A férje csakhamar felocsudott és rémülten látta, hogy a felesége ruhája ég. Amikor az égő ruhát eloltotta, az asszony már meghalt.

Kispeleg községben, mint tudósítónk jelenti, tegnap délután két órakor óriási vihar dühöngött, amely a learatott vetésben roppant károkat okozott. A vihar sok ház tetejét leszakgatta és temérdek előfát gyökerestől kitépett.

A temesmegyei *Szentpéter* községben a tegnapi zivatar alkalmával végzetes kimenetelű szerencsétlenség történt. A villám lecsapott és hat embert agyonlőtt.

— **Fejérváry báró nyugdíja.** *Budapest*-ről táviratozzák: A képviselőház holnapi ülésének napirendjére kitűzte *Justh* Gyula elnök az 1904. évi zárszámadásokat. Ezek között van *Fejérváry Géza* báró nyugdíj-ügye is, amelyre nézve a zárszámadási bizottság javaslatával szemben a Ház elé kerül *Hencz Károly* ellenvéleménye is. *Hencz* ugyanis kifogásolja, hogy *Fejérváry* báró, aki mint darabonttestőrkapitány 16,800 korona évi fizetést kap a királytól, a kincstártól teljes miniszterelnöki nyugdíjat élvez.

— **A város folytatolagos közgyűlése.** A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén *Varjassy Lajos* polgármester napirend előtt bejelentette, hogy a törvényhatóság holnap délután négy órakor folytatolagos közgyűlést tart. A holnapi közgyűlés tárgya a *Westinghouse*-cégnak az automobil-gyár székhelyének Aradra való helyezése tárgyában beadott előterjesztése lesz. A holnapi közgyűlés csak elvi határozatot hoz, s a nyolc nap múlva összehívandó rendkívüli közgyűlés dönt végérvényesen a kérdésben.

— **Cseresnyés tisztviselői.** Az egész ország közvéleménye élénk érdeklődéssel kísérte a csanádmezei dolgokat, különösen azoknak a tisztviselőknek az ügyét, akik a *Fejérváry* kormány idejében *Cseresnyés János* főispánja alatt helyettes tisztviselőségre vállalkoztak. Ezek közül háromnak az ügyében most döntött a

közigazgatási bíróság. Ez a három tisztviselő: *Farkas László* árvaszéki elnök, a volt helyettes alispán, *Barna Sándor* árvaszéki elnök, a volt helyettes elnök és *Dedinszky Béla* dr. nyugalmazott árvaszéki elnök és ügyvéd, a volt helyettes főjegyző. A közigazgatási bíróság ítéletében kimondja, hogy ezeket a vármegye nyugdíjszabályzata értelmében nyugdíj illeti meg, ellenben az az állás, amit követeltek panaszukban — tudniillik helyettes állásaikba kérték magukat visszahelyeztetni — nem illeti meg őket. A legérdekesebb az ítékezésben az, hogy míg *Farkas László*nak helyettes alispáni működését nem ismeri el a bíróság s árvaszéki elnöki minősége után állapítja meg a nyugdíját, addig *Dedinszky Béla* dr-nak határozottan megállapítja a főjegyzői fizetés után járó nyugdíját és 6 hónappal több szolgálatidejét is. Az ítéletből gyakorlati haszna nincs *Barna Sándor* volt elnöknek, akinek nem volt 10 évi szolgálata s így nyugdíj semmiféle körülmények között sem illette volna meg. *Barna Sándor* dolgában különben a belügyminiszter is hozott egy érdekes határozatot. *Barna* — mint helyettes árvaszéki elnök — 400 korona uti költséget vett fel a számvevőség akkori főnöke, *Jorgovits* Demeter számtanácsos utalványja alapján. A vármegye törvényhatósága törvénytelennek mondta ki az utalványozást s *Andrássy Gyula* belügyminiszter most *Jorgovits* Demetert kötelezte a 400 korona visszafizetésére.

— **Halálozás.** *Fratricsevics Irén* tegnap este 17 éves korában meghalt. Az elhunytat családja és kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés holnap, csütörtökön délután fél négy órakor lesz a Szent István utca 3. c. számú házból.

— **Aratósztrájk.** *Békéscsabáról* táviratozzák: A csabacsüdi uradalomban 149 aratómunkás sztrájkba lépett. A munkások nagyobb munkabért követelnek. A hatóság 30 munkást szerződészegés miatt 14 napi elzárásra ítélte, mire a többiek munkába álltak.

— **Összeesküvés a kínai császár ellen.** *Londonból* táviratozzák: A *Morningpost* sanghaji jelentése szerint a Jangce vidékén elterjedt dinasztiaellenes összeesküvésnek jöttek nyomára. Övintézkedések tettek annak megakadályozására, hogy az összeesküvők részére fegyvereket csempészhessenek be. Az anhuji kerületben fekvő *Keyang* helység előtt mintegy 1000 frradalmár nyilatkozott. Letörésükre az alkirály csapatokat küldött ki.

— **Egy aradi kereskedő csődje.** Mintegy hat héttel ezelőtt Arad legforgalmasabb helyén, a Szabadságtéren fűszer és csemege üzletet nyitott *Rácz József*. Miután kis tőkével nyitotta meg üzletét, hamar felleptek az anyagi zavarok, úgy hogy egy minap lejárt váltóját már nem is tudta rendezni. Hitelezője erre végrehajtást vezetett ellene, mire *Rácz József* csődöt kért maga ellen. Az aradi kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság ma foglalkozott *Rácz József* kérvényével, s rövid tanácskozás után kimondta a csődöt. A bíróság csődbiztossá *Heller Mór* dr. törvényszéki bírót, tömeggondnokká pedig *Pénzes Ákost* nevezte ki, akit akadályoztatása esetén *Heitz Nándor* helyettesít.

— **Leégett színház.** *Marseille* ből táviratozzák: Az *Echo de Chine* jelentése szerint a Kanton közelében fekvő famkong-színházban előadás közben tűz támadt. Mintegy 500 ember a lángokban lelta halálát. A sebesültek száma is százakra megy.

— **Halál a sineken.** Halálos szerencsétlenség történt ma — mint *Mezőhegyes*ről táviratozzák — *Tótkomlós* alatt. *Bódi Mihály* makkólakatos két cséplőmunkással a *Tótkomlós* alatti pusztára ment csépelni s a vasuti töltésen áthaladva, a *Mezőhegyes* felől indult vonat

a vágányok között érte őket. Az első kocsi átment, a másodikat azonban kettévágta s a kocsin ülő három ember közül egyet úgy vágott a kilométerjelző kőhöz, hogy azonnal szörnyet halt, a másik kettő pedig halálos sérüléseket szenvedett. A halottat és a sebesülteket *Tótkomlóra* vitték be.

— **Antimilitarista hadnagy.** *Páris* ből táviratozzák: Egy hírlapi jeletés szerint *Jean Louis* tartalékos hadnagyot, aki szolgálati ideje alatt *Lons le Saulnier*ben antimilitarisztikus gyűlésen elnökölt és hevesen kikelt az ellen, hogy a gyűlésen egy rendőrbiztos van jelen, 30 napi várfogsággal büntették.

— **A Tulipán sorsjegyek** e hó 7 ikén és 8 án megtartott húzása a következő eredménnyel járt:

Főnyeremény 500 kor. 4772 szám. Száz koronás nyeremények: 5170 1789 2526 Negyven koronás nyeremények: 4705 4875 4106 5025 5790 2166 6774 4643 Tizenöt koronás nyeremények: 4194 5077 6367 4355 4659 4337 4360 4447 1708 6449 4632 1710 7136 2456 6447. Tíz koronás nyeremények: 7502 4330 2495 4052 5241 5128 5109 6636 4239 6551 4595 6874 1800 4059 2567 5767 4658 6715 4348 2402 6713 5100 6781 1965 7156 5392 4347 2442 6456 2771 2904 4619 5747 5745 4680 4095 4053 2597 4869 6010 5256 6898 2906 2310 1818

Két korona 50 filléres nyeremények: 4146 4253 4961 5849 5666 7154 4535 5802 6875 2493 4062 4887 4489 1803 6850 6255 2453 1715 5752 2490 4742 4858 4219 5275 4405 4485 4556 4332 5625 2159 2125 5303 4488 5670 4223 6866 5862 4522 4187 1823 4055 6281 4890 4678 2980 1929 4645 4506 4465 4344 2347 4757 5455 4451 5709 6897 2523 4110 5703 6698 4560 4897 4975 2577 4993 4797 5649 4339 5293 4905 6472 4420 6024 5143 6024 2129 5399 2307 5146 2515 5467 5126 2139 1748 4545 4943 4024 4596 1230 6014 4894 2187 1789 4107 4400 2157 4979 5296 5395 2397 4351 6444 1773 4061 4689 5480 5081 4754 4361 4464 5295 2491 4698 1821 5015 2108 5751 2470 7121 5867 4466 2468 1744 2559 5651 4384 4783 1796 1753 4822 4163 1706 5233 4043 4057 4073 4467 5394 4620 4962 2499 5286 6541 6012 5313 4322 4434 1776 4616 5356 5575.

Egy koronás nyeremények: 1910 2779 4507 1955 4728 4221 4474 2545 5396 4877 606 2422 5740 4623 4371 4723 4615 4737 4215 4150 2184 5144 5 99 6455 544 2522 2393 7594 4867 4690 4437 4908 4763 1795 1787 5082 5668 5501 1984 2352 7109 6842 2386 4585 4777 5471 4846 2585 4277 1934 1725 5474 4170 4167 1945 4543 5155 2593 4944 4028 1822 2918 4580 4258 4690 4774 5030 2916 4172 4252 6458 1791 5266 2580 4997 4252 4940 4743 4966 4213 1811 2914 2411 2140 6849 7164 5735 2331 4069 4710 5087 5091 5669 4955 4496 6235 4970 7131 4046 4247 54 3 4204 7168 4413 5384 4130 4231 4920 6688 2303 4325 4171 5031 7501 1713 1702 2417 4667 6025 5028 4568 4804 4609 2396 2911 4289 4398 1743 2309 4725 5011 4074 4402 1804 4072 5654 2525 5701 1705 5702 7120 4707 1968 4914 6872 6631 5738 1954 4799 5214 4350 2190 2406 4435 1723 4776 1754 5287 4320 4839 6457 4318 4391 4153 6870 5700 5732 4951 4958 5459 6775 4972 5140 5815 4514 7158 1921 6003 5107 4624 1909 1990 4922 6647 2348 2455 2811 1986 4200 4323 4305 4531 5460 6864 5708 7138 5576 5398 5424 418 5560 4656 5033 6442 4174 4578 5242 6468 6680 4876 4968 2538 2552 2598 2413 5571 5353 5704 4876 4403 4518 7108 1964 4909 4080 5218 5113 6426 2544 4480 5105 4784 4456 5672 2519 6369 2119 6757 677 4508 4143 4827 4112 4125 4250 4536 4453 4479 4458 4893 4394 4817 4256 4587 4416 1996 1991 1950 5658 2517 5655 5859 4115 5365 4564 4493 4538 4916 5246 2130 6766 4734 2113 2448 2160 4747 6002 5861 6459 2599 4548 2416 4255 4090 4269 4706 2520 4939 7905 6443 1902 4349 4156 4323 5034 4248 1958 5223 1767 1962.

— **Csődtömeg eladás.** *Pollák Mór* vagyonbukott borossebesi vegyeskereskedő csődtömeget *Mittler Izidor* aradi ügyvéd irodájában a napokban eladták. Az egész tömeget 6106 koronáért *Löwy Márk* apateleki nagybirtokos vette meg.

— **Harc az asszonyért.** Ily című, lapunk július 2 iké számában megjelent cikkünkre vonatkozólag *Vadasy László* kereskedelmi alkal-

Értesítés!

1739

Szives tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy Rosenblüch H. és Társa cégtől számos évi működésem után **kiléptem.** És Aradon, **Forray-utca Lukácsy házban** levő **divatüzletet megvettem,** azt teljesen új árukkal berendezve f. évi **augusztus hó elején megnyitom.** Új vállalatomhoz szives támogatásukat kérve vagyok

tisztelettel

Jankovits György.

mazott annak kijelentésére kér, hogy ő, bár a felesége tényleg elhagyta, nem támadt reá revolverrel és lelövessel sem fenyegette. Nyomorban nincs, családi bajai miatt iszákosságra nem adta magát s reméli, hogy nemsokára megszűnik a boldogságába furakodott egyenetlenkedés és felesége mielőbb visszatér a családi tűzhelyhez, ahonnan ok nélkül távozott.

— Rovarpor, bohák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

Nyári színház.

Csütörtökön, 1907. évi július hó 11-én:

ARADI ARANKA és E.-ZÖLDY HERMIN
mint vendég:

A tavasz.

Operette 3 felvonásban. Jaimes és Duvall után írták: Lindau C. és Wilhelm J. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerette: Strauss József.

SZEMÉLYEK:

Csapó Gusztáv Delli Lajos.	Szalókiné	Zalai Margit.
Margit. neje Wlassák V.	Gál Feri	Faludi K.
Knikebein Leóvei Leo.	Náni	Aradi A.
Cecilia. neje Zöldi Hermin.	Dannhauser	Kulesár L.
Báró Szalóki Várnai Jenő.	Náci, pincér	Szatlmári A.

Közdete este 8 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 10 —

Fehér Kereszt szálloda. Ribári Mór igazgató Budapest. — Jelinek S. mérnök Balassagyarmat. — Burger B. Károly könyvelő és családja Budapest. — Sebő Andor igazgató Oravica. — Balog József tisztviselő és neje Petrozsény. — Revec ky Árpád Nagybcskerek. — Kovács Sándor igazgató Lugos. — Urbán Lajos lelkész Nagyvárad. — Koszorus Endre lelkész Nagyvárad. — Schwartz Sándorné és leánya Baja. — Schönfeld Mihály cégjegyző Nagyvárad. — Schwartz Sámuel kereskedő Budapest. — Batori Antal bíró Nagyenyed. — Hegedüs Imre Szolnok. — Garai Sándor vegyész Sopron. — Farkas Vilmos birtokos Feketebátor. — Hevesi Károly gazdálkodó Hódmezővásárhely. — Vári Ottó ékszerész Budapest. — Fehér Árpád Nagyszentmiklós. — Petrovics Illés kereskedő Makó. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. — Aberbach Miksa utazó Berlin. — Szigetter Frigyes utazó Stuttgart. — Glied Izsó utazó Nagyvárad. — Hoffman József utazó Debrecen. — Kárász S. utazó Budapest. — Kirschner Ottó utazó Bécs. — Högner Ervin utazó Bécs. — Schreiber Mór utazó Bécs. — Reiner Adolf utazó Bécs. — Deutsch Arnold utazó Bécs. — Adler Vilmos utazó Bécs. — Fleischman Ede utazó Bécs.

Központi szálloda. Hartenstein Jenő fakeskedő Budapest. — Rohács Jakab kereskedő Budapest. — Schreier Jakab birtokos és neje Csermő. — Báró Manaszy Gyuláné birtokos és leányai Murány. — Kohn Jenő kereskedő Budapest. — Hirschler Lajos kereskedő Budapest. — Fischer Emil kereskedő Budapest. — Stéger Márkus kereskedő Budapest. — Haimann Jenő kereskedő Budapest. — Müller Emil kereskedő Brünn. — Milkovits János dr. ügyvéd Kolozsvár. — Fenyves Miksa birtokos és neje Temesvár. — Boránski Sándor főmérnök Budapest. — Keller Ottó igazgató Budapest. — Csengere Lipót főmérnök Budapest. — Land József kereskedő Budweis. — Geró Lipót kereskedő Kolozsvár. — Schutz Henrik főmérnök Budapest. — Buday Dezső főmérnök és neje Nagykikinda. — Grosz Károly kereskedő Kolozsvár. — Deutsch Frigyes színházi ügynök Budapest. — Geiger Mária kereskedő Budapest.

Vasszálloda. Müller Frigyes utazó Budapest. — Adám Géza utazó Budapest. — Kulesár István ielkész Ausztria. — Hamel Lipót utazó Budapest. — Brudfeld Márk utazó Hatvan. — Kuperich Jolán felirónó Alváca. — Reich Zs. utazó Bécs. — Szatmáry János tanító P.-Szőlős. — Bauman Árpád számtiszt és neje Budapest. — Wolf Lipót utazó Budapest. — Stern Izsó utazó Budapest. — Schön Márk utazó Budapest. — Szepes Balázs kereskedő Zenta. — Jung Péter kereskedő Csaba. — Reich

Ede kereskedő Mezótur. — Kozák L. hentes Ada. — Gál Lajos kereskedő Baja. — Fürst Jakab kereskedő Szabadka. — Horovitz Jakab kereskedő Szabadka.

Pannónia szálloda. Fogel Árpád olajgyár igazgató Budapest. — Seer Zsigmond magánzó Csermő. — Steger Vendel jegyző Világos. — Klein János utazó Budapest. — Krausz Miksa utazó Budapest. — König Nándorné magánzó Nyitra.

NYILTTER.*

Steckenpferd-Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 1045

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fütőkőszén,

Porosz Salon-kőszén,

Porosz Légszesz Pirszén

és Porosz Dió-Pirszénben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten.

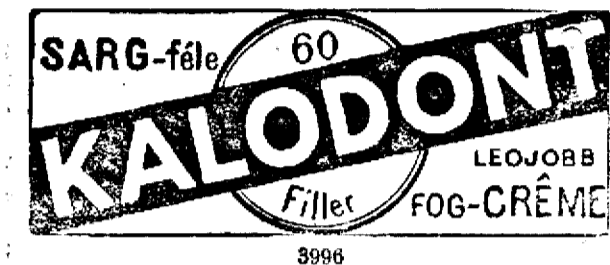
Takaréktűzhelyben ajánljuk a köszöntüzelet. Számos előnyök s jelentékenyen olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 139. sz.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 10.

Amerika 1 magasabb. Elkelt 30,000 métermázsza 5 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	11.55—11.56	11.44—11.45
Zab októberre	7.93—7.93	7.96—7.97
Rozs októberre	8.83—8.84	8.75—8.76
Tengeri júliusra	5.90—5.91	5.83—5.84

Zárul 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény . . . 653.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény 660.50

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Nagy választék
 vegytani és fizikai ki-
 sérletli üvegedényekben:

**Lombikok,
 Göregek,
 Woulff-féle palackok,
 Mérceüvegek,
 Fedlemezek,
 Próba és üveg csövek.**

Valódi
**Auer és benoid-gáz
 égőhálókat.**
 Villamos izzótesteket.

**Üveg és porcellán,
 mosdó és egyéb
 készletek. — Va-
 lódi nikkel főző-
 és diszedények**

a legnagyobb választékban és
 legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)

Városlát és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárongedményt nyújtunk.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
 lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
 resztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
 és Ibolya hölgypor 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
 A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
 kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Meletem, Kossuth Pál, King Lajos, Hauer Lajos, Vottek
 Kálmán, Berger Gyula gyógyszeres üzlet és Vottek és Wolaz drogueriaiban.

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képző-
 dést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes
 lágyaságú lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges főfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

Alapított 1869
 Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült
cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyisintén **takarék-tűzhelyek és
 fürdőkádak kifaizását, nemkülönben központi
 fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítá-
 sok** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szere-
 lők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban
 végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályháim bármely rendszerű vasbetéttel
 mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkül-
 önben Maidingen-rendszer szerint fekete vagy pirszén fű-
 tésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

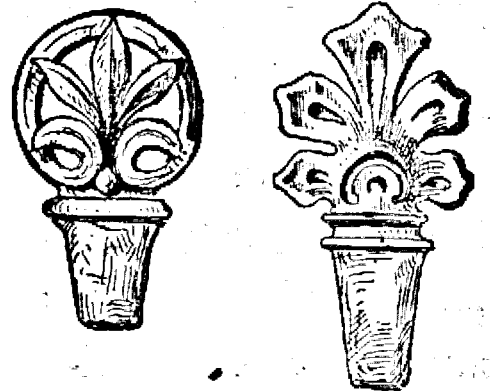
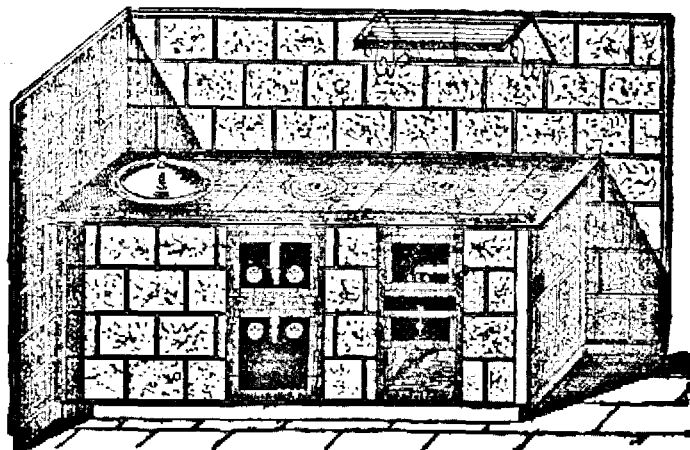
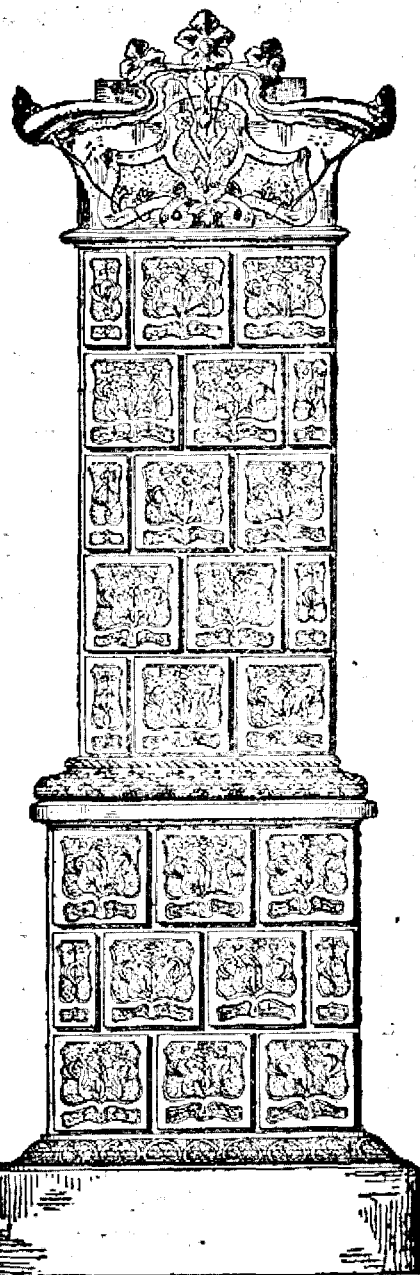
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

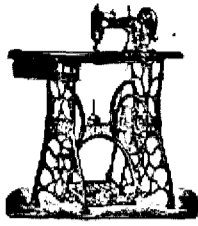

Telefon szám 99.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfafl és Singer
karikahajós
varrógépek,

„Helikal Premier“, „Puch“

kerékpárok,Grammofonok és lemezek nagy
raktára.Acetylen lámpák, gummik, nyergek, gram-
mofon kerekék, rugók, hangdobozok, varró
és grammofon tűk I-a minőségben.Javítások jutányosan és időtállóan
mellett, gyorsan és pontosan esz-
közlötnek.**Eladó ház!**A főter közelében egy
jó forgalmu**vendéglő**teljes berendezéssel, új tekepályá-
val, új terrász, szép nagy kerthe-
lyiséggel, villany- és gázvilágítás-
sal ellátva, továbbá 10 m. nagy-
ságu elsőrendű téglából épült is-
tálló, ezenkívül 8 bérlakás, amely
tisztán 10%-ot jövedelmez, kevés
összeg hozzájárulása mellett csa-
ládi viszonyok miatt**azonnal eladó,**
esetleg bérbe adó.

Bővebbet a kiadóban. 1719

348—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.Arad sz. kir. város gazdasági
széke a ségal elemi iskola kibő-
vítése munkálatainak biztosítása
iránt folyó évi július hó 15-én j.
e. 10 óraker árlejtést tart.Kikiáltási-ár: 15552 kor. 08 fill.
Bánatpénzül letendő a kikiáltási
ár 5%-a készpénzben vagy elfo-
gadható értékpapirokban.Az árlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.Az írásbeli ajánlatok, lezártan
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz letételére vonatkozó
pénztári jegy mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.Arad szab. kir. város gazda-
sági székeinek 1907. évi július
hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.**Makói takarékpénztár**

részvénytársaság

60 korona havi segélydíjjal javadalmazott

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet.

Felső kereskedelmi iskolát végzett ifjak
szíveskedjenek bizonyítvány másolattal el-
látott kérvényeiket f. hó 20-ig az alulirt
igazgatósághoz benyújtani.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Makó, 1907. évi július hó 7.

A makói takarékpénztár
részv. trsg igazgatósága.

1727

Utazó bundák és bálbelépők

— kölcsön adatnak —

1280

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szücsárak, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapok nagybani
— készítése és eladása. —Javításokat, átalakításokat gyorsan
és jutányosan vállalunk. Azonkívül
mindennemű tárgyakat a molyok meg-
óvásától, szörme, szövet, posztó, sző-
nyegeket, ablakfüggönyök s ezekhez
hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos
és molymentési szert használunk a
mi s a j á t találmányunk és csakis
e g y e d ű l i intézetünkben található.**RUBICS GYULA**

fényező és mázó mester

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Bocskai-tér rakok.

Elvállal e szakmába vágó min-
denféle munkát, u. m.: **butor-
fényezést, vas- és fa-butorok-
ban, régi butorok
ujra festését** bármilyenü sty-
lusban, **kávéházi berende-
zéseket** u. m.: **asztalok,
székek, rácszatok, lám-
periák, fogasok, csillárok**
és **fürdő-kadakat.** 1488Egy jó erkölcsü
fiu**tanulónak**

felvétetik

Kell Manó,

női divat és rövidáru üzletében

Arad.

1702

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!**Aradon is lehet kapni!**A legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték utáni**CIPÓKET**

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-
gyógycipőmet**, melyek meggátolják a láb-
fejlesztést. Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél
nagy sikert eredményeznek értelm el, amit számos
elismerés tanúsít. Készítik a valódi amerikai for-
májú cipőktől meg nem különböztethető tartos szép
cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelettel**SEELINGER M. A. UTÓDA**

az aradi Nemzeti Színház szállítója

1421

Gabona zsák,
vizhatlan ponyváknyersvitorlavászon ponyvák,
repcő ponyvák,
gazdasági kötélárak,hámistráng, kötőfék,
rudalok és szekérekötelek,
dohány-zsinóra legjobb minőségben legjutányo-
sabbban kaphatókErdélyi és Bácskai iparú raktár
Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél

1721

Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sír és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind a szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Videki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sírkerítés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű fogyasztó közönségnek szíves tudomására hozni, miszerint ezelőtt Florián-utcában létezett

hentes üzletemet

jelenleg saját házámban

Aulich Lajos-utca 16. sz. alá

helyeztem át, egyben ajánlom minden ezen hentes iparba vágó friss készítményeimet a nagyközönség szíves pártfogásába venni kegyeskedjen.

Mély tisztelettel 1471

Simandán György,

hentes-mester.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelegedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást háztálg kezeti, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőtti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Segédet keresek,

fiatal erőt, a vegyes szakmában

sürgősen.**Hirschmann Márk,**

Trójás, posta Soborsin. 1726

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weltzer János-u. 13. sz.

Zsinor,**gomb,****bojtok****és rojtok**

állandóan raktáron tartanak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Köszén

elsőrendű vulkán-farkasvölgyi rostált portmentes 500 kg. vételnél házhoz szállítva pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

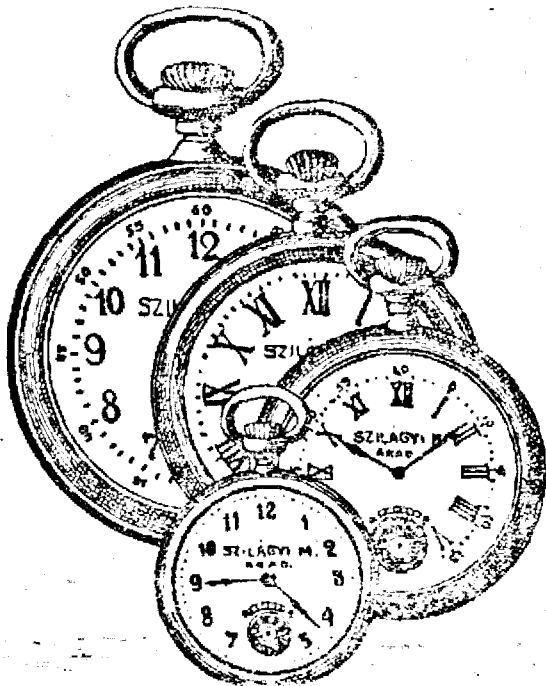
100 kgként 3.20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai téglá- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy téglá és cserép-raktár.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb 1200

óra-javító**műhelye**

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Segédet

keresünk üzletünk fűszer-, detail-osztályába, magyar, német és román nyelvismerettel és csakis perfekt szakképzettséggel.

Németh és Klein,

Lugos. 1738

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépt.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

APRÓ HIRDETESEK.**Szalonna,**

perzselt, légen szárított, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Eladó

egy 6 lóerejű Claiton-féle cséplő Robei kazánal. Megtekinthető Soborsini gőzfűrésztelepnél. Bővebbet Nádler Lajos, Arad. 1693

2 jó karban levő kerti pad megvételre keresetnek.

Egy 8 lóerejű

cséplő garnitúra, magyar állami, eladó Csik Józsefnél, Battonyán. 1706

Iskola-szolgát

keres az aradi zsidó hitközség az elemi fiu iskolához. — Ajánlatok benyújtandók az elnökséghez. 1737

Eladó ház.

A vízvezetési művek mellett, a Maros-parton 7 évig adómentes ház 10.000 koronáért eladó. Teher rajta még 1800 kor. Vízvezeték, parkos udvar, szőlős kert. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1722

A belvárosban

keresek megvételre egy magános házat kerttel. Ügynökök kizárva. Ár és címet „Magán ház” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. 100.” jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jó írásmű fiatalember

állandó alkalmazást nyerhet nagyobb irodában. Írásbeli ajánlatokat „Állandó” jelleggel kiadóhivatal közvetít.

Kiadó lakás

7 szoba, fürdőszoba s igen tágas mellékhelyiségekkel, a főpostával szemben. 1733

Lakatos tanulók

felvétetnek. Stoll Béla, Csermovits Péter-utca 23. 1780

Világos községtől

pár percnnyire, a mótros mellett hatodik éves 3 holdas igen szép szőlő, gyönyörű és állandóan lakható villával, pincefelszereléssel, esetleg az idei szép természettel együtt, messze lakás miatt eladó. Értekezhetni Világoson (Stieger-szőlő mellett) a tulajdonossal, Elekes Bálint kir. járásbíró. 1735

Egy jó karban lévő

használt borszivattyu megvételre kerestetik. — Cim a kiadóhivatalban. 1736

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és aranyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyszintén a város legkiválóbb fedett és villanyvilágítással ellátott terek pályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives partfogását kérve

tisztelettel
Répássy Pál.
1406

Vesünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb áron **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Arad. 361

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt

kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer”, „Original Viktoria”, „Central Bobbin varrógépek család” használatra és ipari célokra. — „Puch”, „Helical-Premier” és „Préciosa” kerékpárok jutányosan jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakszerű javító műhely.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586 **Wolf János.**

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál

villanyvilágítási vagy villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanyszerelő Arad, Salacz-utca 2

Szép szőlőkert

Gyórokon a községben, legszebb kilátásos helyen, eladó. Motorvasut megállóhely. Értekezhetni Vojtek Alajosnál Aradon. 1615

Egy jó erkölcsű

fiu

147

tanulónak

felvétetik

Jfj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.
(Minorita-palota.)

347—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szin- és bérház épületének átfestése és kapcsolatos közműves munkák biztosítása iránt folyó évi július hó 15 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3642 korona 22 fillér.

Bánatpénzül leteendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeének 1907. évi július hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

126

A nagyszabeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó áron eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lenkey-utca 16., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Uj Mikalának a mótros mentén 440. számú ház, mely 3—4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.